

Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane

Møteinnkalling

Utvalg: Verneområdestyret for SVR
Møtested: Sirdal Høyfjellshotell
Dato: 27.05.2021
Tidspunkt: 10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf. 95207083. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Urdalsknuten 1434moh- Rosskreppfjorden i bakgrunnen.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Sidenr
ST 10/21	Godkjenning av innkalling og saksliste	5
ST 11/21	Val av en representant til å skrive under møteprotokollen saman med styreleiar	5
ST 12/21	Orienteringer	5
RS 65/21	Referatsaker	5
RS 66/21	Bykle - utviding av prosjektet adaptiv løypeforvaltning	
RS 67/21	Delvis innvilga søknad om dispensasjon til kjentmannsturar i Frafjordheiane landskapsvernområde, Sandnes kommune - Norsk Folkehjelp i Strand og Forsand	
RS 68/21	Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Myrekvæven og Øydeskyvatn. 1/4 Atle Midtbø Buverud. Bykle kommune.	
RS 69/21	Innvilga søknad om dispensasjon til snøskutertransport til Jensahidleren i Lusaheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 144/1, Hjelmeland kommune - Kjell Ove Nærheim	
RS 70/21	Innvilga søknad om dispensasjon til helikoptertransport til Perastølen i Frafjordheiane landskapsvernområde, gnr/bnr, 51/5, Sandnes kommune	
RS 71/21	Innvilga søknad om dispensasjon til helikoptertransport i samband med ombygging av tunellinntak ved Eivindsvatn i Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde, gnr/bnr, 221/2 og 191/1, Kvinesdal kommune - Sira-Kvina kraftselskap	
RS 72/21	Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Sandvasskvæven 68/5. Bergsam AS. Valle kommune.	
RS 73/21	Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. 60/5 Store Sandvatn. Tor S. Uppstad. Valle kommune.	
RS 74/21	Innvilga søknad om snøscooterløyve til Ljosådalen. Rossåsen 27/2 Anne - Gunn Homme. Valle og Bykle kommune	
RS 75/21	Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. 7/54 Krokevatn. Lasse Stray. Valle kommune	

- RS 76/21 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. 2/1 Langeid - Lykkje. Roy Aanestad. Bygland kommune
- RS 77/21 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Langeid - Øybu. 3/2 Marit Taksdal mfl. Bygland kommune
- RS 78/21 Innvilga søknad om dispensasjon til kjentmannsturar i Lusaheia og SVR landskapsvenområder, Hjelmeland og Bykle kommunar - Norsk Folkehjelp i Strand og Forsand
- RS 79/21 Innvilga søknad om dispensasjon til innsamling av artar i Ørestø naturreservat, gnr/bnr, 55/1,2,4,6,7,8,9,10,13,16,18, Gjesdal kommune - Miljøfaglig utredning
- RS 80/21 Innvilga søknad om dispensasjon til vedhogst i Nordraheia naturreservat, gnr/bnr, 37/1, Hjelmeland kommune - Gaute Tunland
- RS 81/21 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Strandelega og Geukheilega. Tarjei Langeid. Bygland kommune
- RS 82/21 Innvilga søknad om bruk av snøscooter og landing med helikopter i verneområdet SVR. Grøningshylen og Lisle Førsvatn. Tom Eiken. Bykle kommune.
- RS 83/21 Innvilga søknad om dispensasjon til bruk av minigravar, helikoptertransport og utviding av ATV løyve til Øvre Espedalsstøl i Frafjordheiane landskapsvernopråde, gnr/bnr/48/1, Sandnes kommune
- RS 84/21 Innvilga søknad om dispensasjon til kjentmannsturar i Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernopråde, Sirdal kommune - Sandnes Røde Kors Hjelpekorps
- RS 85/21 Innvilga søknad om dispensasjon til helikoptertransport til Pjåkevassdalen i Dyraheio landskapsvernopråde, gnr/bnr, 39/1, Suldal kommune - Kjell Ove Nærheim
- RS 86/21 Innvilga søknad om dispensasjon til vedhogst i Nordraheia naturreservat, gnr/bnr, 37/8, Hjelmeland kommune- Stig Bohne
- RS 87/21 Svar på søknad om dispensasjon til motorisert ferdsl i Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernopråde
- RS 88/21 Innvilga søknad om dispensasjon til helikoptertransport til Flørlistølen i Frafjordheiane landskapsvernopråde, gnr/bnr, 25/1, Sandnes

	kommune - Stavanger turistforening	
RS 89/21	Tillatelse til bruk av helikopter i forbindelse med frakt av ulike element knyttet til pålegg om rivning av bygninger i Finndalen i Åseral kommune, SVR	
RS 90/21	Tillatelse til bruk av helikopter i forbindelse med frakt av materiale angående bygging av ny fritidshytte i Grytdalen i Sirdal kommune, SVR-LVO	
RS 91/21	Åseral - SVR - Fosstjønn - Upsetjønn - kopi av vedtak - tilrettelagt adkomst for mindre kjøretøy	
RS 92/21	Innvilga søknad om bruk av snøscooter og landing med helikopter i verneområdet SVR. Augundstjønn, 50/68. Torleiv Bø. Valle kommune.	
ST 13/21	Søknad om tilrettelegging av ny løypetrase rundt Finndalsvannet i forbindelse med regulering på Knaben i Kvinesdal kommune, Stølen Kraftverk AS	6
ST 14/21	Førebuaende klagehandsaming - Klage på avslått søknad om kjentmannsturar i Frafjordheiane landskapsvernområde, Sandnes, Gjesdal og Sirdal kommunar - Stavanger Røde Kors Hjelpekorps	14
ST 15/21	Førebuaende klagehandsaming. Klage frå Øvre Sirdal Leitelag på avslag om dispensasjon til kjentmannsturar i Setesdal Vesthei, Fyfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområde. Øv	30
ST 16/21	Behandling av klagesak. Klage fra Jæren Smalalag på vedtak om påbygg på driftehytte ved Fossekud i Setesdal Vesthei og Ryfylkeheiane landskapsvernområde, Valle kommune	46
ST 17/21	Samansetning av rådgjevande utval for SVR	50
ST 18/21	Gjenoppbygging av kulturhistorisk bygg i Signesdalen 6/21 i Åseral kommune. Forberedende klagebehandling.	53
ST 19/21	Eventuelt	65

ST 10/21 Godkjenning av innkalling og saksliste

ST 11/21 Val av en representant til å skrive under møteprotokollen saman med styreleiar

ST 12/21 Orienteringer

RS 65/21 Referatsaker

RS 66/21 Bykle - utviding av prosjektet adaptiv løypeforvaltning

RS 67/21 Delvis innvilga søknad om dispensasjon til kjentmannsturar i Frafjordheiane landskapsvernområde, Sandnes kommune - Norsk Folkehjelp i Strand og Forsand

RS 68/21 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Myrevæven og Øydeskyvatn. 1/4 Atle Midtbø Buverud. Bykle kommune.

RS 69/21 Innvilga søknad om dispensasjon til snøskutertransport til Jensahidleren i Lusaheia landskapsvernområde, gnr/bnr, 144/1, Hjelmeland kommune - Kjell Ove Nærheim

RS 70/21 Innvilga søknad om dispensasjon til helikoptertransport til Perastølen i Frafjordheiane landskapsvernområde, gnr/bnr, 51/5, Sandnes kommune

RS 71/21 Innvilga søknad om dispensasjon til helikoptertransport i samband med ombygging av tunellinntak ved Eivindsvatn i Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde, gnr/bnr, 221/2 og 191/1, Kvinesdal kommune - Sira-Kvina kraftselskap

RS 72/21 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Sandvasskvæven 68/5. Bergsam AS. Valle kommune.

RS 73/21 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. 60/5 Store Sandvatn. Tor S. Uppstad. Valle kommune.

RS 74/21 Innvilga søknad om snøscooterløyve til Ljosådalen. Rossåsen 27/2 Anne - Gunn Homme. Valle og Bykle kommune

RS 75/21 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. 7/54 Krokevatn. Lasse Stray. Valle kommune

RS 76/21 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. 2/1 Langeid - Lykkje. Roy Aanestad. Bygland kommune

RS 77/21 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Langeid - Øybu. 3/2 Marit Taksdal mfl. Bygland kommune

RS 78/21 Innvilga søknad om dispensasjon til kjentmannsturar i Lusaheia og SVR landskapsvenområder, Hjelmeland og Bykle kommunar - Norsk Folkehjelp i Strand og Forsand

RS 79/21 Innvilga søknad om dispensasjon til innsamling av artar i Ørestø naturreservat, gnr/bnr, 55/1,2,4,6,7,8,9,10,13,16,18, Gjesdal kommune - Miljøfaglig utredning

RS 80/21 Innvilga søknad om dispensasjon til vedhogst i Nordraheia naturreservat, gnr/bnr, 37/1, Hjelmeland kommune - Gaute Tunland

RS 81/21 Innvilga søknad om bruk av snøscooter i verneområdet SVR. Strandelega og Geukheilega. Tarjei Langeid. Bygland kommune

RS 82/21 Innvilga søknad om bruk av snøscooter og landing med helikopter i verneområdet SVR. Grøningshylen og Lisle Førsvatn. Tom

Eiken. Bykle kommune.

RS 83/21 Innvilga søknad om dispensasjon til bruk av minigravar, helikoptertransport og utviding av ATV løyve til Øvre Espedalsstøl i Frafjordheiane landskapsvernområde, gnr/bnr/48/1, Sandnes kommune

RS 84/21 Innvilga søknad om dispensasjon til kjentmannsturar i Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområder, Sirdal kommune - Sandnes Røde Kors Hjelpekorps

RS 85/21 Innvilga søknad om dispensasjon til helikoptertransport til Pjåkevassdalen i Dyraheio landskapsvernområde, gnr/bnr, 39/1, Suldal kommune - Kjell Ove Nærheim

RS 86/21 Innvilga søknad om dispensasjon til vedhogst i Nordraheia naturreservat, gnr/bnr, 37/8, Hjelmeland kommune- Stig Bohne

RS 87/21 Svar på søknad om dispensasjon til motorisert ferdsel i Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområde

RS 88/21 Innvilga søknad om dispensasjon til helikoptertransport til Flørlistølen i Frafjordheiane landskapsvernområde, gnr/bnr, 25/1, Sandnes kommune - Stavanger turistforening

RS 89/21 Tillatelse til bruk av helikopter i forbindelse med frakt av ulike element knyttet til pålegg om rivning av bygninger i Finndalen i Åseral kommune, SVR

RS 90/21 Tillatelse til bruk av helikopter i forbindelse med frakt av materiale angående bygging av ny fritidshytte i Grytdalen i Sirdal kommune, SVR-LVO

RS 91/21 Åseral - SVR - Fosstjønn - Upsetjønn - kopi av vedtak - tilrettelagt adkomst for mindre kjøretøy

RS 92/21 Innvilga søknad om bruk av snøscooter og landing med helikopter i verneområdet SVR. Augundstjønn, 50/68. Torleiv Bø. Valle kommune.

**Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane**

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Kommunehuset, 4440 Tonstad

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 38 17 62 03
fmavgso@statsforvalteren.no
www.svr.no

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2021/4885-0

Saksbehandler: Guro Sødergren

Dato: 14.05.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	13/21	27.05.2021

Søknad om tilrettelegging av ny løypetrase rundt Finndalsvannet i forbindelse med vannkraftregulering på Knaben i Kvinesdal kommune, Stølen Kraftverk AS

Vedlegg:

- 1 Søknad om omlegging av løypetrase og kartskisse

Forvalters innstilling

I henhold til forskrift om vern av Setesdal Vesthei og Ryfylkeheiane landskapsvernområde kap. IV pkt. 1.3 d får Stølen Kraftverk AS tillatelse til å legge om løypetrase øst for Knaben i Kvinesdal kommune.

Vilkår:

- Det må innhentes tillatelse fra grunneier.
- Gammel merking må fjernes.
- Ny merking skal skje etter retningslinjene i merkehåndboka- tilrettelegging og synliggjøring av turruter, 2019, skal brukes.
- Om det blir aktuelt med bruk av gravemaskin eller andre motoriserte kjøretøy må det sendes inn egen søknad om dette.

Omleggingen av løypetrase slik det er søkt om er et mindre inngrep uten bruk av maskinell hjelp og vil ikke komme i konflikt med villreinens områdebruk.

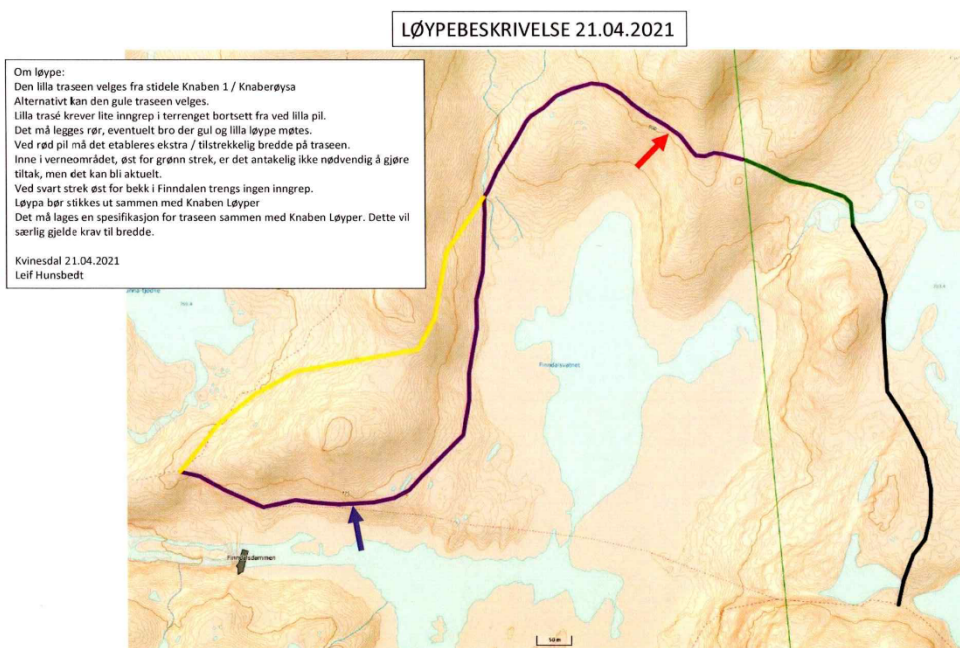
Saksopplysninger

Bakgrunn for søknad

Stølen Kraftverk har søkt om å bygge kraftstasjon på Knaben i Kvinesdal kommune. Det ble gitt konsesjon i 2012 til Knaben Kraft som senere ble overtatt av Stølen Kraftverk i 2019. Endringsmelding ble godkjent i OED i oktober 2020.

I konsesjonen inngår det en regulering av Finndalsvatnet fra kvote 753 til 760. Dette vil medføre at den gamle nåværende løypetraseen over det partiet av Findalsvatnet som er blitt brukt hittil må legges nordover og rundt Finndalsvatnet.

Stølen Kraftverk AS søker derfor om å få legge ny løypetrase og har sammen med kjentmann Leif Hunsbedt vært på befaring og diskutert ulike alternativer til løypetrase. Kart under viser to ulike alternativer. Traseen som begynner med lilla farge og som går over i grønn og svart er det som omsøkes. Grønn strek viser grensen til verneområde og innenfor SVR skal det i teorien ikke være aktuelt med tiltak, men det kan være aktuelt, uten at det står mer spesifikt i søknaden.

Formell bakgrunn for vurdering og vedtak

- Forskrift om vern av Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiene landskapsvernområde av 28.4.00.
- Forvaltningsplan for SVR, godkjent 2015.
- Naturmangfoldloven.

Hjemmelsgrunnlag

Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiene landskapsvernområde ble vernet ved Kronprinsregentens resolusjon av 28. april 2000.

Formålet med vernet går frem av kapittel III i Forskrift om vern av Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiene landskapsvernområde:

- “1. Å ta vare på et sammenhengende, særpreget og vakkert naturområde med urørte fjell, hei og fjellskogsområder med et særpreget plante- og dyreliv, stølsområder, beitelandskap og kulturminner.
2. Å ta vare på et sammenhengende fjellområde som leveområde for den sørligste villreinstammen i Europa. “

Når tiltaket kan skje uten at det strider mot formål med vernet, kan forvaltningsmyndigheten på nærmere vilkår gi tillatelse til opparbeiding og merking av nye turstier og løyper.

Vurdering

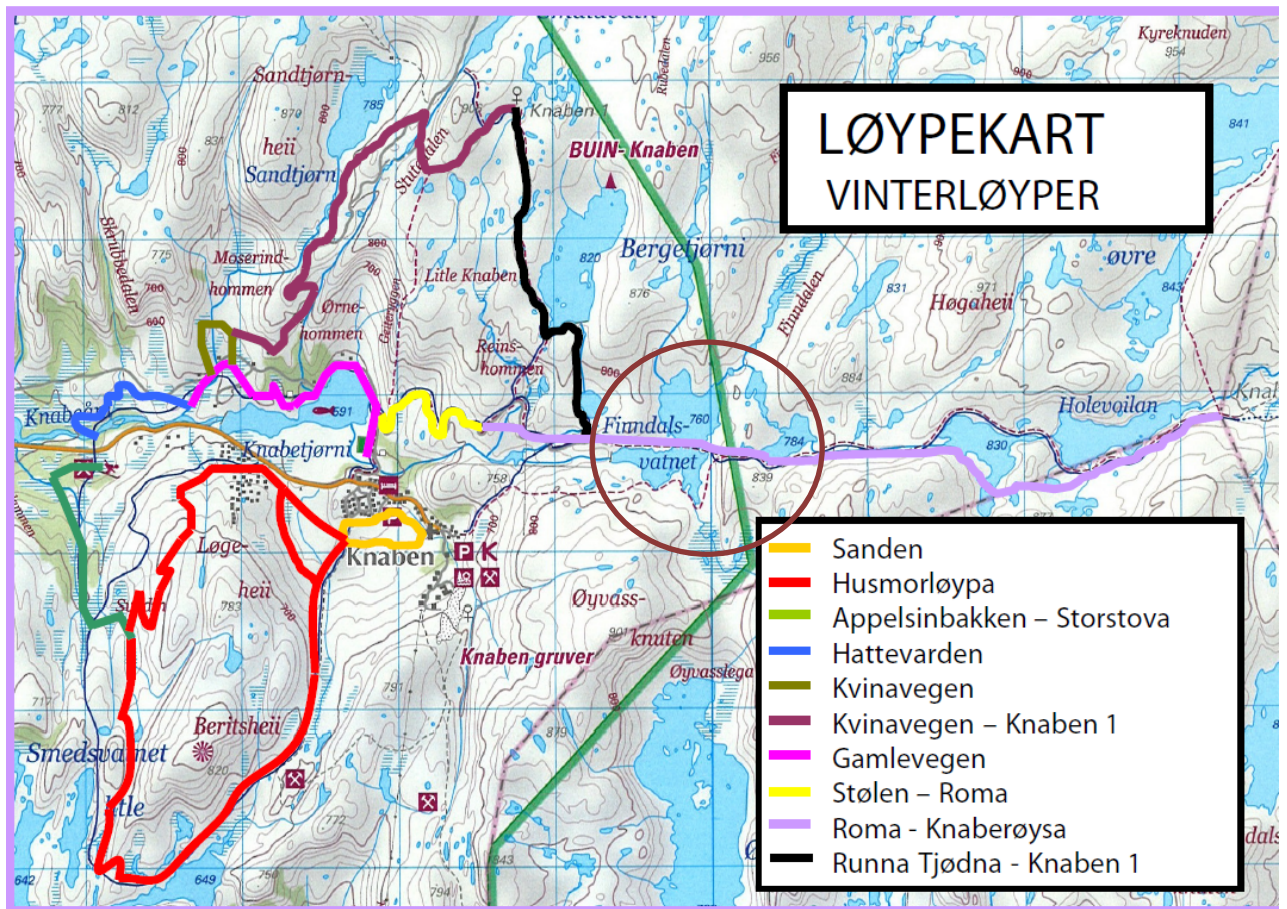
Ifølge retningslinjer for løyper i forvaltningsplan skal ikke omlegging av eksisterende løypenett komme i konflikt med verneverdier og verneformål. Forvalter vurderer omleggingen som lite konfliktyllet med hensyn til bruken av området for villrein. Selv om det blir en omlegging av trase vil ikke dette medføre ferdsel til nye områder. Det er snakk om en mindre omlegging rundt et lite vann for å unngå at løyetraseen må ligge i regulert sone, som igjen som fører til ustabile forhold for tråkkemaskin på vinteren. Omleggingen vil også gjelde sommerstid da eksisterende sti vil bli neddemt.

Det har vært god dialog med Kvinesdal kommune og kjentmann i forkant av søknad. Den 29 oktober 2020 gjennomførte forvalter i SVR og Kvinesdal kommune en befaring sammen med kjentmann for å undersøke nøye om den nye løyetraseen kan få negativ innvirkning på verneverdier. Løyetrasen det søkes om er gjennomtenkt og søker skal så langt så mulig prøve å få til gode løyper uten inngrep innenfor SVR.

Bildet under viser vassdraget som kommer nordfra og ned til Finndalsvatnet. Her kan det bli komplikasjoner med tråkkemaskin ved milde vintre og det kan være aktuelt at Stølen Krafverk AS må søke om å få gjøre tilrettelegginger (flytte på stein, bygge opp en trase for tråkkemaskin med stein). Forvalter har satt i vilkår til vedtak at skulle det bli nødvendig med inngrep som krever gravmaskin eller lignende så må dette søkes om.

Vassdraget som renner ned til Finndalsvatnet kan bli en utfordring for tråkkemaskin ved midle vintrer.

Rød ring midt i kartet viser konfliktområdet med regulert vann og ny vannstand og omlegging av løypetrase på nordsiden av Finndalsvatnet. Vernegrensen i grønt.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven skal de miljørettslige prinsippene i § 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Forvaltningsmyndigheten må vurdere søknaden etter disse prinsippene ved alle tiltak som vedrører naturmangfoldet, og disse vurderingene skal fremgå av beslutningen.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Tiltaket ligger i nasjonalt villreinområde, det er de siste årene observert bukkeflokker av villrein like nord for Knaben hver vinter. Det er imidlertid ikke registrert viktige trekk, kalvingsområder eller andre funksjonsområder for villrein tilknyttet traseen annet enn at området brukes til vinterbeite av bukkeflokker. Etter søk i naturbase og innsyn til informasjon om rødlistearter kan ikke vi finne arter eller økosystem som kan ta nevneverdig skade av tiltaket. Vi vurderer kunnskapsgrunnlaget som godt. Det blir derfor lagt mindre vekt på *føre var*-prinsippet i Naturmangfoldlovens § 9.

Naturmangfoldlovens § 10: (økosystemtilnærming og samla belastning)

Knaben har blitt et populært turområdet, og har et stort og etablert løypenett både sommer og vinter og blir brukt av turister og hyttebefolkningen. Det meste av løypenettet ligger utenfor verneområdet, men fører allikevel med seg ferdsel nordover

for til Knaben gruvene og østover til Knaberøysa. Grunnevassknuten er et populært toppturmål i området.

Naturmangfoldlovens § 11: (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

Tiltakshaver skal dekke kostandene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

Naturmangfoldlovens § 12: (miljøforsvarlig teknikker og driftsmetoder)

Det skal ikke brukes noe form for maskinelt for å utføre omlegging av stien innenfor SVR. Dersom det skulle bli aktuelt må dette søkes om. Trasen skal ellers merkes etter «merkehåndboka, 2019».

Konklusjon

Det gis dispensasjon til omlegging av løyetrase øst for Knaben da det er snakk om små justeringer som ikke vil påvirke verneverdier og villreinens områdebruk nevneverdig. Ved behov for tilrettelegginger og inngrep for å forbedre kjøreforhold med tråkkemaskin må dette søkes om.

Stølen Kraftverk AS

Fjotland, 23. 04.2021

Fjotland 204

4480 Kvinesdal.

Kvinesdal Kommune

Verneområdestyret

Villreinnemda for

Plan og miljøenheten

Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiene og

for Setesdalområdet

4480 Kvinesdal.

Frafjordheiene – 4804 Arendal

4320 Sand

Stølen Kraftverk AS – søknad om tilrettelegging av ny løypetrase rundt Finndalsvannet på Knaben i Kvinesdal Kommune i forbindelse med regulering.

Stølen Kraftverk har søkt om å bygge Kraftstasjon på Knaben i Kvinesdal kommune. Konesjonen ble gitt i 2012 til Knaben Kraft og senere overtatt av Stølen Kraftverk i 2019. Endringsmelding ble godkjent i OED i oktober 2020.

I konsesjonen så inngår det en regulering av Finndalsvannet fra kote 753 til 760. Dette vil medføre at den gamle nåværende løypetrasen over det tørre partiet av Findalsvannet (se punktsatt linje) som er blir brukt hittil må legges nordover og rundt Finndalsvannet ifølge vedlagte kartskisse.

Stølen Kraftverk søker herved om å legge ny løypetrase og har sammen med områdekjentmann og entusiast Leif Hunsbedt vært på befaringer og diskutert forskjellige løypetraser. Leif er ingen formell part i dette men han kommet med innspill som har bidratt til at vi har kommet med forslag til beste alternativ løypeløsning.

I vedlagte kartskisse er vi enige med Leif Hunsbedt i den tekst som framkommer. Vi mener at det er den lilla trasen som begynner i vest og i videre sammenheng med grønn og svart som er det beste alternativet.

Dersom de berørte parter er enige i dette og tillatelsen blir gitt så vil Stølen Kraftverk sammen med Knaben Løyper/ løypekomiteen/grunneiere stikke ut løypen og lage en spesifikasjon for traseen. Dette vil særlig gjelde krav til bredde.

Trenger dere flere opplysninger så vennligst ta kontakt med undertegnede.

Vi håper på en snarlig behandling av søknaden.

Med vennlig hilsen,

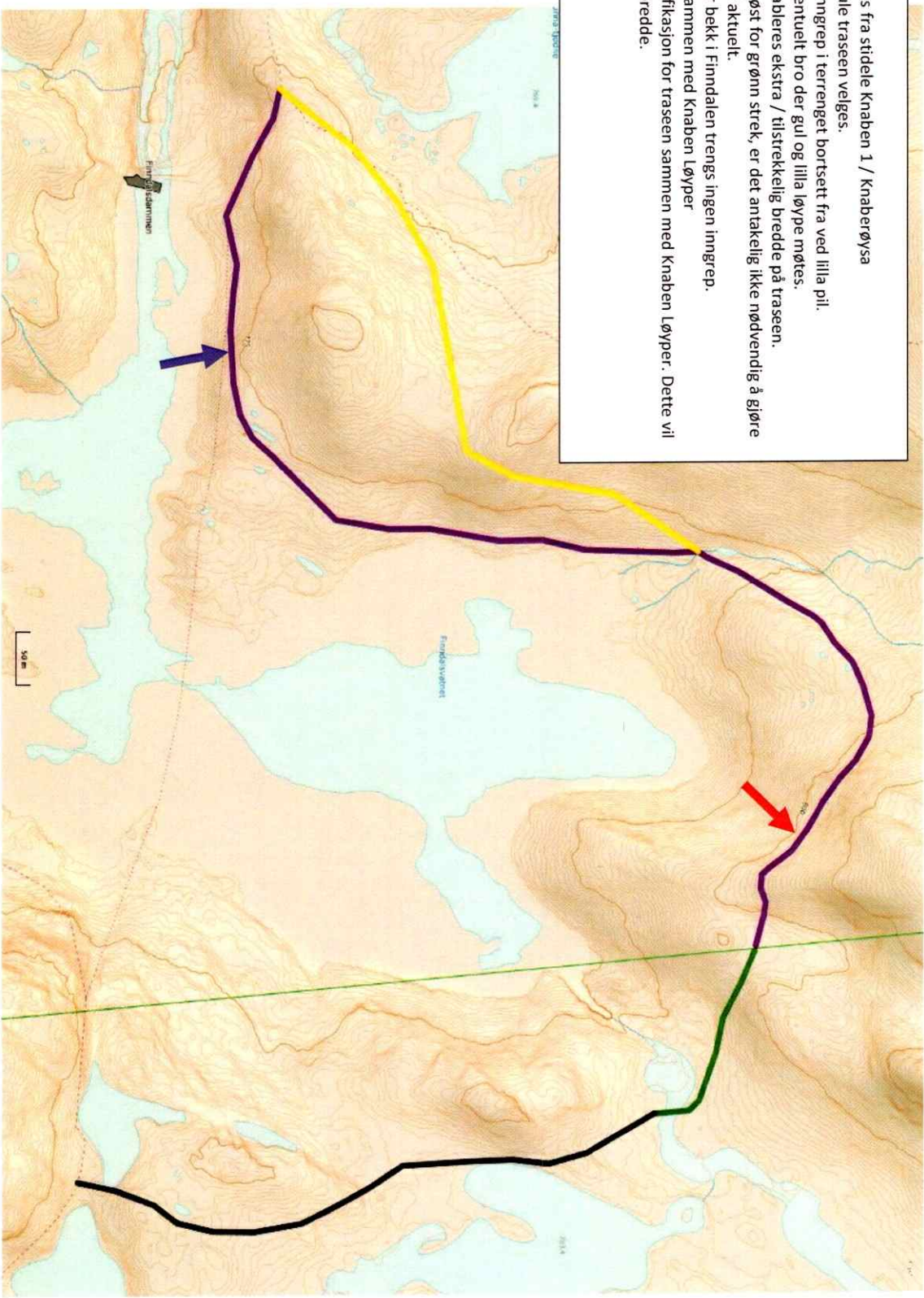
Olav Fjotland – daglig leder Stølen Kraftverk

Mobil 90574500 – email: olav@fjotland.com

LØYPEBESKRIVELSE 21.04.2021

Om løype:
Den lilla traseen velges fra stidele Knaben 1 / Knaberøysa
Alternativt kan den gule traseen velges.
Lilla trasé krever lite inngrep i terrenget bortsett fra ved lilla pil.
Det må legges rør, eventuelt bro der gul og lilla løype møtes.
Ved rød pil må det etableres ekstra / tilstrekkelig bredde på traseen.
Inne i verneområdet, øst for grønns strek, er det antakelig ikke nødvendig å gjøre tiltak, men det kan bli aktuelt.
Ved svart strek øst for bekk i Findalen trengs ingen inngrep.
Løypa bør stikkes ut sammen med Knaben Løyper
Det må lages en spesifisering for traseen sammen med Knaben Løyper. Dette vil særlig gjelde krav til bredde.

**Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane**

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Garaneset, 4230 Sand

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47

www.svr.no

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2021/1663-17

Saksbehandler: Alf Odden

Dato: 12.05.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	14/21	27.05.2021

Vedlegg:

- 1 SRKH - Opphavleg søknad om kjentmannsturar
- 2 Avslag på søknad
- 3 SRHK - Klage på avslag

Førebuande klagehandsaming - Klage på avslått søknad om kjentmannsturar i Frافjordheiane landskapsvernområde, Sandnes, Gjesdal og Sirdal kommunar - Stavanger Røde Kors Hjelpekorps

Forvalters innstilling

Med heimel i forvaltningsloven § 33 opprettheld verneområdestyret verneområdeforvaltar sitt vedtak i delegasjonssak 30/21, kor det vart gitt avslag på søknaden om 16 årlege kjentmannsturar utanom merka løyper.

Verneområdestyret kan ikkje sjå at det har komen inn nye opplysningar i saka som gir grunn for å endre verneområdeforvaltar sitt vedtak. Verneområdestyret syner til at Sør-Vest politidistrikt har gjort ei avveging av verneomsyn og beredskapsomsyn i godkjend øvingsplan for området. Ved utarbeiding av øvingsplanen har også politiet henta inn røynsle og innspel frå beredskapsgruppene frå førre periode. Ut i frå dette kan ikkje verneområdestyret sjå at det må gjerast ei ytterlegare vurdering av beredskapsmessige omsyn.

Saka vert sendt Miljødirektoratet for avgjer.

Saksopplysninger

Stavanger Røde Kors Hjelpekorps (SRKH) fekk i delegasjonssak 30/21, avslag på søknad om kjentmannsturar i Frafjordheiane landskapsvernområde. Avslaget var grunngjeven med at omfattande snøskuterkøyring utanfor kvista løyper, medfører auka fare for forstyrring av villrein og hekkelokalitetar for raudlista rovfugl. Avslaget var og grunngjeve med at søknaden ikkje var i tråd med godkjent øvingsplan frå Sør-Vest politidistrikt godkjend 16.12.2020. Avvika frå øvingsplanen gjaldt køyring utanfor turistforeininga sine vintermerkte løyper og at talet på kjentmannsturar var mykje høgare enn det øvingsplanen la opp til.

Etter avslaget sendte SRKH inn ein justert søknad som var i tråd med øvingsplanen frå Politiet. I delegasjonssak 35/21 fekk SRHK derfor dispensasjon til 6 kjentmannsturar og 2 tilsynsturar, alle etter det kvista løypenetet. SRKH har dermed ein gjeldande dispensasjon til å gjennomføre kjentmannsturar for perioden 2021-2024.

SRKH har likevel klaga på avslaget på sin opphavlege søknad i delegasjonssak 30/21 i brev datert 06.03.2021.

Verneområdestyret skal i denne saka gjere ei førebuande klagehandsaming etter forvaltningslova § 33. Om verneområdestyret opprettheld verneområdeforvaltar sitt vedtak blir saka sendt Miljødirektoratet for endeleg avgjer. Om verneområdestyret endre verneområdeforvaltar sitt vedtak løp det ny klagefrist.

Verneområdestyret handsama ein liknande klage frå Roverspeidarane si beredskapsgruppe på styremøte 8. mars 2021.

Om innhaldet i klagen

SRKH meiner at opphavleg søknad, som var basert på eigen øvingsplan og ROS-analyse, ville halde kjentmannskøyring på eit minimum og være i tråd med verneføreskrifta for Frafjordheiane. Ved å legge mykje av kjentmannskøyringa utanfor kvista løyper vil ein skjerme skituristar, samstundes som hjelpemannskapa får nødvendig og kritisk kunnskap om traseval. Det visast til at dei frivillige redningsgruppene påklaga øvingsplanen frå Sør-Vest politidistrikt. Det visast vidare til at det vil være behov for kjentmannskøyring både utanfor kvista løyper og tidlegare på vinteren enn tidspunktet løypene blir kvista. Turgårar vil ferdast i fjellet tidleg på vinteren og det vil kunne skje ulykker utanfor dei kvista løypene. I praksis vil det nå være uråd å gjennomføre kjentmannsturar før etter vinterferien.

SRHK oppmodar og verneområdeforvaltninga til å sjå nærare på ei samordning av transportoppgåvene i Frafjordheiane. Om SRHK kunne hjelpe Stavanger turistforening med varetransport og kvisting til turisthyttene, ville belastninga frå den samla motorferdsla bli redusert samstundes som hjelpekorpsset kunne oppretthalde nødvendig kompetanse. SRHK vil og gjerne ha eit møte for å forklare korleis dei kan oppretthalde nødvendig kompetanse samstundes som ein kan finne ein god balanse i høve til rammene i verneføreskrifta.

I tillegg stillar SRHK nokre spørsmål til verneområdeforvaltninga:

Det stillast spørsmål om vilkåret om innrapportering av sporlogg er nødvendig ettersom dispensasjonen gjeld for faste trasear, og blir dette vilkåret stilt i andre dispensasjonar i område?

Det stillast spørsmål ved logikken i at Stavanger turistforening i delegasjonssak 56/20 har fått dispensasjon til langt fleire turar, utan at dette blir vurdert til å ha ein meir negativ innverknad på verneverdiane i Frafjordheiane landskapsvernområde.

Det går fram av klagen at SB tidlegare har klaga på godkjend øvingsplan frå Sør-Vest politidistrikt. Sør-Vest politidistrikt si vurdering var at godkjend øvingsplan ikkje er gjenstand for klagemoglegheit etter forvaltningsloven og at øvingsplanen må leggest til grunn i det vidare.

Formell bakgrunn for vurdering og vedtak

- Forvaltningsloven §§ 28 – 33
- Retningslinjer frå Klima- og miljødepartementet datert 15.5.2020
- Øvingsplan frå Sør-Vest politidistrikt datert 16.12.2020

Vurdering

Vurdering av dei formelle sidene ved klagen

Klagen har komen inn innan fristen. Den er grunngjeven og nemner dei endringa som er ønskja i vedtaket i delegasjonssak 30/21. Klagen oppfyller såleis dei formelle krava i forvaltningslova §§ 28 – 33.

Vurdering av innhaldet i klagen

SRHK si hovudinnvending er at øvingsplanen frå Sør-Vest politidistrikt og verneområdeforvaltar sine vedtak i delegasjonssakane 30/21 og 35/21, legg opp til eit avgrensa tal på kjentmannsturar som skal følgje kvista løypetrasear. Dette medfører at redningsmannskapa ikkje får nødvendig erfaring og kompetanse i høve til aktuelle redningsaksjonar.

I retningslinjene utgjeven av Klima- og miljødepartementet i samarbeid med Justis- og beredskapsdepartementet i brev 15.5.2020, er det lagt opp til at det er redningsgruppene som skal utarbeide øvingsplanar. Politimestaren skal gå gjennom planen og gi sin vurdering før den sendast forvaltningsmyndigheita. Øvingsplanen skal deretter leggst til grunn ved handsaming av søknadar om dispensasjon til køyring.

Gjeldande øvingsplan vart godkjent av Sør-Vest politidistrikt 16.12.2020 etter ein lengre prosess der både Statsforvaltarane i Agder, Verneområdestyret for SVR og forvaltningssekretariatet for SVR var involvert. Av øvingsplanen går det fram at den skal «*bidra til at de frivillige blir best mulig rustet til reelle hendelser/aksjoner, både i forhold til egensikkerhet og kjennskap i sitt primærområde. Samtidig skal planen ivareta verneformålet som bla. inneberer at motorisert ferdsel må være å anse som strengt nødvendig*».

Godkjende øvingsplan byggjer mellom anna på røynsla frå førre løyveperiode som dei frivillige sjølv har meldt inn. Av særlege utfordringar har nokre av redningsgruppene nemnd at det vert tildelt for få turar med snøskuter og at det er krevjande at turane vert knytt opp til bestemte trasear. I si vurdering skriv Sør-Vest politidistrikt at dei er tilfredse med beredskapen dei frivillige utgjør i verneområdet. Vidare at tal kjentmannsturar i verneområdet ligg på eit riktig nivå og er balansert i høve til behov og verneinteresser.

Forvaltar er ikkje kjend med årsaka til at det i dette tilfellet er politiet sjølv som har utarbeida planen, og ikkje dei frivillige redningsgruppene slik det er lagt opp til i retningslinjene frå departementet. Forvaltar legg likevel ikkje avgjerande vekt på dette i det vidare, da det som nemnd har vore ein dialog og prosess med redningsgruppene undervegs. Det må difor leggst til grunn at politiet er godt kjend med dei ønskjer og behov leitegruppene/beredskapsgruppene har for øving i sine område, og at dette har vore gjenstand for vurdering i øvingsplanen. Det kan nemnast at det er tilsvarande praksis i Setesdal dvs at politiet utarbeider planen.

Med grunngjeving som ovanfor er forvaltar si oppfatning at politiet gjennom øvingsplanen har gjort ei konkret vurdering av SRKH sitt øvingsbehov i verneområda. Det er da også naturleg at ei slik vurdering ligg til øvste bredskapsmyndigheit. Forvaltar kan ikkje sjå at det difor skal

ligge til forvaltningsmyndigheita for verneområdet å gjere ei ytterlegare og meir konkret vurdering.

I delegasjonssak 30/21 er det under saksopplysningar er det gjort greie for påverknad på verneføremål og verneverdiar ved køyring av eit slik omfang som SRKH har søkt om. Det har ikkje komen fram nye opplysningar i klagen som endrar på dette.

Det skal og svarast kort på spørsmålet om kvifor den negative innverknaden av kjentmannsturane til SRHK blir vurdert som større enn STF sine transportar til turisthyttene. STF har eit ope løyve utan fast tal på transportar. STF sitt transportbehov har i fleire år vore stabilt på 7 turar til kvar hytte eller til saman 21 turar i Fráfjordheiane landskapsvernområde under eit. Desse transportane følgjer faste ruter. I SRHK sin søknad leggjast det opp til ei auke frå 8 til 16 turar. I tillegg skulle desse turane ikkje lenger følgje dei kvista løypetraseane.

Konklusjon

Sør-Vest politidistrikt har i arbeidet med øvingsplanen gjort ei konkret vurdering av SRKH sitt øvingsbehov i verneområda, og det er i denne gjort ei avveging opp mot verneomsyn. Forvaltar kan ikkje sjå at det difor skal ligge til forvaltningsmyndigheita for verneområdet å gjere ei ytterlegare og meir konkret vurdering av beredskapsmessige omsyn.

Utover at opphavelag søknad ikkje var i tråd med øvingsplanen var grunngjevinga for avslaget knytt til omsyn til raudlista rovfugl og villrein, samt å unngå ei merkbar auke i motorferdsla i verneområda. Det har ikkje komen fram nye opplysningar i klagen som endrar på dette.

Vedtaket i delegasjonssak 30/21 blir oppretthaldt.

Saka blir sendt Miljødirektoratet for avgjer.

Stavanger Røde Kors Hjelpekorps vil med dette søke om kjentmannskjøring innenfor vernesonen i Frafjord heiene.

Stavanger 12.02.2021

Forord:

Viser til felles møte med forvaltningsmyndighet for verneområdene i Sirdal, 3. juni 2020. På møtet ble bekymring for beredskapen innen søk og redning innenfor verneområdene til de etablerte beredskapsorganisasjonene inklusivt Øvre Sirdal leiterlag fremlagt og forklart for deltakende representanter for forvaltningsmyndigheten.

Formålet med møtet fra forvaltningsmyndighet var å få til en felles forståelse av hverandres rolle og behov tilknyttet aktivitet innenfor verneområdet.

Hver frivillig organisasjon utdypet bekymring for den økende aktiviteten og tilretteleggingen for friluftsliv i de aktuelle områdene. Samtidig har beredskapsorganisasjoner behov for å opprettholde kompetanse, lokalkunnskap og erfaring for å kunne drive søk og redning i samme område på en trygg og tilfredstillende måte.

Stavanger Røde Kors Hjelpekorps har forståelse for at forvaltningsmyndigheten skal ivareta verneforskriften i aktuelt område og vi har i alle år tilstrebet å utføre vår aktivitet innenfor verneforskriften på en god måte. Vi har så vidt vi vet ikke hatt noen påpekinger fra verneforvalter som vi vanligvis har forholdt oss til.

På samme møte ble forvaltningsmyndigheten imidlertid utfordret på akkurat dette med felles forståelse, uten at deltakende organisasjoner fikk en klar forståelse av hvordan vi sammen kunne finne en god og akseptabel tilnærming, slik at både forvaltningsmyndigheten og beredskapsorganisasjonene sammen kunne opprettholde en god og trygg beredskap, samtidig som verneforskriftene ble ivaretatt på en god måte.

Når vi nå har mottatt øvelsesplan fra politiet, som slik vi har forstått det, er utarbeidet sammen med forvaltningsmyndigheten, er behovet til de frivillige beredskapsorganisasjoner ikke i det hele tatt imøtekommet. Vi må vi da i tillegg sende en søknad som ivaretar vårt behov for kjentmannskjøring i aktuelt område basert på og utarbeidet fra egen øvelsesplan.

Verneforvaltningen fikk god informasjon fra alle deltakende organisasjoner om utfordringene vi alle har, samtidig, slik vi forstår det, velger forvaltningsmyndigheten å se bort fra dette i sin dialog med politiet når de sammen utformer øvelsesplanen. I tillegg er det på øvelsesplanen fra politiet satt føring for når aktiviteten kan starte, noe som er helt uforsvarlig. Øvelsesplanen som politiet har utarbeidet sammen med verneforvaltningen er særlig mangelfull og vi mener at den ikke ivaretar kritiske oppgaver som frivillige organisasjoner kan bli anmodet om å utføre.

Stavanger Røde Kors Hjelpekorps

Post: Thiisabakken 3 4010 Stavanger

Besøk: Thiisabakken 3 4010 Stavanger

Fakturering på mail til: 975658694@zerp.no

Tlf: 908 31000

Web: www.srkh.no

E-post: hjelpekorpsset@srkh.no

Bank: 3201 07 37590

Org.nr: 975658694

Å drive kjentmannskjøring innenfor etablert vinterløype, som også i siste del av vintersesongen er kvistet, er ikke kjentmannskjøring. For «noen» nye scootersjåførere kan dette selvfølgelig være til nytte, men problemet er imidlertid at de fleste hendelser ikke oppstår på etablerte vinterløyper, men utenfor disse. Det er allment kjent at fler og fler ferdes utenfor ordinære vinterløyper. Dette skaper da også utfordringer for dem som skal bistå forulykkede eller savnede. Det er ikke mange som går seg bort på kvistet løype slik det legges opp til i øvelsesplanen. I innrapporterte SAR hendelser for Frafjordheiene i de 5 siste årene er det registrert 67 hendelser innenfor verneområdet, da er ikke helseoppdrag medtatt.

Slik vi leser og forstår Forskrift om verneplan for Frafjordheiane, så er det viktigste i vintersesongen at «allmenta skal ha høve til naturoppleving gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med lita grad av teknisk tilrettelegging».

Når det da likevel har blitt gitt tillatelse for denne tilretteleggingen stille vi oss undrende at Hjelpekorpsset ikke gis mulighet på samme måte. Spesielt siden det er vi som vil bli forspurt om aktuelle hendelser i området.

Notat:

For forvaltningen bør rutiner og tillatelser ses i sammenheng med allmennyttige formål for å holde motorisert ferdsel nede på et minimum, samtidig for å opprettholde kunnskap og videreutvikle beredskap for dem som vil bli varslet i forbindelse med søk- og redningsaksjoner.

Stavanger Røde Kors Hjelpekorps kvistet tidligere vinterløyper for Jæren Friluftsråd, samt bistand til turistforeningen i Frafjordheiene. Dersom det ble lagt føringer fra verneforvaltningen, kunne man redusert motorisert ferdsel i verneområdet samtidig som beredskapsorganisasjoner fikk opprettholde erfaring og kunnskap.

Vi er nå i et generasjonsskifte og dette medfører at erfarne og lokalkjente sjåførere ikke lenger deltar like mye. Dette medfører at nye sjåførere trenger å opparbeide seg kunnskap om aktuelle områder.

Søknad:

Stavanger Røde Kors Hjelpekorps ønsker å søke om kjentmannskjøring som beskrevet i øvelsesplan til politiet.

Videre søkes det om kjentmannskjøring som beskrevet i vedlagt øvelsesplan utarbeidet av Stavanger Røde Kors Hjelpekorps. Tilleggssøknaden baserer seg på intern evaluering, samt utarbeidet ROS-analyse.

Med vennlig hilsen

Ludvig Sande
Korpsleder
Stavanger Røde Kors Hjelpekorps

Vedlegg:

1. Ros analyse
2. Øvingsplan
3. Operativ rutine

Stavanger Røde Kors Hjelpekorps

Post: Thiisabakken 3 4010 Stavanger

Besøk: Thiisabakken 3 4010 Stavanger

Fakturering på mail til: 975658694@zerp.no

Tlf: 908 31000

Web: www.srkh.no

E-post: hjelpekorpsset@srkh.no

Bank: 3201 07 37590

Org.nr: 975658694

**Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane**

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Garaneset, 4230 Sand

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47

www.svr.no

Delegert vedtak

Stavanger Røde Kors Hjelpekorps
Thissabakken 3
4010 STAVANGER

Arkivsaksnr: 2021/1663-0

Saksbehandler: Alf Odden

Dato: 17.02.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR - delegert utvalg	30/21	

DELEGASJONSSAK RO 13/2021

Avslått søknad om dispensasjon til motorferdsel i samband med kjentmannsturar i Frafjordheiane landskapsvernområde, Sandnes, Gjesdal og Sirdal kommunar - Stavanger Røde Kors Hjelpekorps

Viser til søknad datert 14.02.2021 om dispensasjon til motorferdsel i samband med gjennomføring av kjentmannsturar i Frafjordheiane landskapsvernområde. Forvaltningssekretariatet for Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane har etter delegert mynde fatta det dette vedtaket 16.02.2021.

Med vennleg helsing

Alf Odden
Verneområdeforvalter

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi:

Sandnes kommune, Gjesdal kommune, Sirdal kommune, Statsforvalteren i Agder, Statsforvalteren i Rogaland

Vedtak

Med heimel §2 og §3, punkt 5.1 i Forskrift om vern av Frafjordheiane landskapsvernområde, får Stavanger Røde Kors Hjelpekorps avslag på sin søknad om dispensasjon til å bruke snøskuter til kjentmannsturar i Frafjordheiane landskapsvernområde.

Avslaget blir gitt med denne grunngjevinga:

Talet på årlege kjentmannsturar er såpass omfattande (16 stk) at det bidrar til ein merkbar auke av motorferdsla i Frafjordheiane. Dette kan medføre negative konsekvensar for hekkande rødlista rovfugl og for villreinen som på nytt vart observert nær Frafjordheiane våren 2020.

Det er ikkje søkt om faste køyreruter, men motorferdsel i to øvingsområde som til saman omfattar store deler av landskapsvernområdet. Omfattande køyring utanfor etablerte kvista løyper og vanleg transportruter, medfører også større fare for forstyrring av villrein og sårbare hekkelokalitetar for rovfugl.

Talet på kjentmannsturar og køyring utanfor kvista vinterløyper er heller ikkje i samsvar med Politiets øvingsplan, kor talet på årlege kjentmannsturane er satt til 6 og kjentmannsturane blir lagt til det kvista løypenettet i området. Stavanger Røde Kors Hjelpekorps sin søknad og øvingsplan er såleis ikkje i samsvar med Politiet sine vurderingar av korleis kjentmannsturane skal gjennomførast.

AU i verneområdestyret for SVR avlo i møte 15.02.2021 tilsvarande søknader om kjentmannsturar frå Speiderenes beredskapsgruppe (AU-sak 14/21) og Sandnes Røde Kors Hjelpekorps (AU-sak 15/21). Avslaga var grunngjeve med at søknadene ikkje var i tråd med godkjent øvingsplan frå Politiet datert 16.12.2020. AU gav og verneområdeforvaltarane fullmakt til å gjere delegerte vedtak om avslag av andre søknader som ikkje var i tråd med Politiets øvingsplan.

Stavanger Røde Kors Hjelpekorps blir oppmoda om å sende inn ein revidert søknad om kjentmannsturar som er i samsvar med retningslinjene i Politiets øvingsplan.

Klagerett

Vedtaket kan påklagast til Miljødirektoratet. Klagefristen er tre veker frå den dagen brevet kom fram til påført adressat. Det er nok at klaga er postlagt innan denne fristen.

Skriftleg klage skal sendast til SVR, Postboks 504, 4804 Arendal. Oppgi kva for eit vedtak det vert klaga på, dei endringane klagar ynskjer og grunngjeving for klaga. Dersom det vert klaga så seint at det kan vere tvil om det er klaga i rett tid, må det opplysast når brevet kom fram.

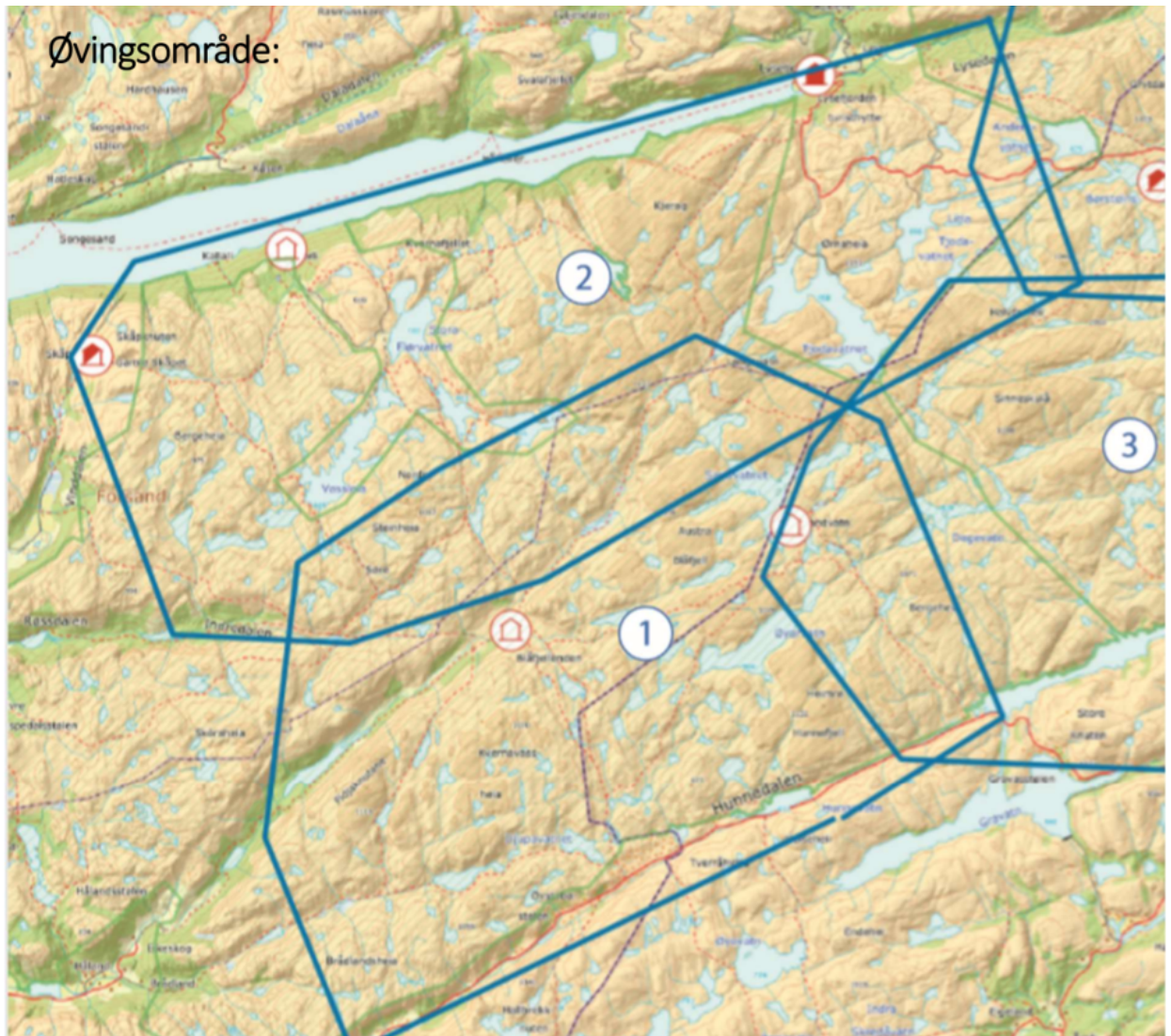
Bakgrunn for søknaden

Viser til søknad datert 14.02.2021. Viser og til øvingsplan frå Sør-Vest politidistrikt, datert 16.01.2020, samt vedtak i AU-sakene 14/21 og 15/21, kor liknande søknader om dispensasjon til kjentmannsturar vart handsama. Det visast og til vedtak i AU-sak 75/15 og delegasjonssak RO 07/2020, kor det for perioden 2016-2020 vart gitt dispensasjon til 6 årlege kjentmannsturar etter faste køyreruter som følgde det kvista løypenettet i område.

Stavanger Røde Kors Hjelpekorps søker om dispensasjon til bruk av snøskuter i samband med kjentmannsturar i Frafjordheiane landskapsvernområde for perioden 2021-2024. Det søkaste om inntil 12 årlege kjentmannsturar med 2-4 snøskutarar for egne mannskap. Det søkaste om inntil 4 årlege kjentmannsturar med inntil 10 snøskutarar, kor og mannskap frå andre redningsgrupper kan delta. Det

søkast ikkje om kjentmannsturar etter faste køyreruter, men for to øvingsområde som til saman omfattar store delar av Frafjordheiane landskapsvernområde. Øvingsområde 1 omrattar områda nord for Hunnedalen, men øvingsområde 2 omfattar områda sør for Lysefjorden frå Øydegardsstøl til Skåpet. Øvingsområda frå søknaden er vist i kartet under.

Søknaden frå Stavanger RKH omfattar og ein øvingsplan for verksemda i verneområde, ein ROS-analyse for køyring i verneområde, samt beskriving av rutinar for køyring med snøskuter. Søknaden og øvingsplanen er godt gjennomarbeidd, og inneheld ei forklaring på avvika frå Politiets øvingsplan. Den inneheld og ei vurdering av innhaldet i og prosessen kring utarbeidinga av øvingsplanen til Politiet. Søker opplyser at hovudmålet med kjentmannsturane er å gjere aktuelle scootersjåførar godt kjent i verneområde i Hunnedalen / Frafjordheiane på scooter, slik at søk og redning kan utførast på en trygg måte i all slags vær.

Talet på kjentmannsturar og behovet for å køyre utanfor kvista vinterløyper har mellom anna desse grunngevingane:

- Stavanger RKH er i eit generasjonsskifte og dette medfører at erfarne og lokalkjente sjåførar ikkje lenger deltar like mykje. Dette medfører at nye sjåførar treng å opparbeide seg kunnskap om aktuelle område.
- I fleire år har Stavanger RKH hatt ein svært avgrensa tilgang til å bli kjent i Hunnedalen, dette har allereie medført at våre scootersjåførar ikkje lenger føler seg trygge/komfortable ved krevjande aksjonar i området. Dette vil på sikt kunne medføre at verken vi eller andre aktører vil kunne utføre en tilfredsstillende og trygg jobb i aktuelt område, med i verste fall tap av liv som resultat.
- Det blir stadig fleire turgåarar i Frafjordheiane, og fleir og fleir av desse ferdast utanfor dei kvista løypene. Erfaringane frå dei siste åra er at dei fleste hendingane so krev uttrykking ikkje skjer etter dei kvista vinterløypene.

Søkar opplyser og at alle planlagde kjentmannsturane truleg ikkje kan gjennomførast slik at det reelle talet på gjennomførte turar truleg vil bli lågare enn dei 16 turane det er søkt om.

Formell bakgrunn for vurdering og vedtak

- Forskrift om vern av Frafjordheiane landskapsvernområde av 30.01.2004.
- Forvaltningsplan for verneområda i Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane, godkjent 2015.
- Naturmangfaldlova.
- Plan for øvingskjøring/kjentmannskjøring i Setesdal Vesthei og Ryfylkeheiane landskapsvernområde, samt Frafjordheiane 2021-2021. Sør-Vest politidistrikt 16.12.2020.
- Rundskrivet "Retningslinjer om redningstjenestens bruk av snøskuter i utmark og verneområder" Klima- og miljødepartementet 15.05.2020.

Heimelsgrunnlag

Frafjordheiane landskapsvernområde og dei tilgrensande naturreservata Ørestø og Migaren vart oppretta ved Kronprinsregenten sin resolusjon 19.12.2003. Direktoratet for naturforvaltning vedtok 30.01.2004 ei mindre endring i verneforskrifta

Føremålet med opprettinga av Frafjordheiane landskapsvernområde er etter §2 mellom anna:

- å ta vare på eit representativt, særprega og vakkert landskap, med bratte fjord- og dalsider via lågheiar opp til glattskurt høgfjell.
- å ta vare på vatn og vassdrag, viktige leveområde for eit særmerkt plante- og dyreliv, geologiske landskapsformer, samt beite- og stølslandskap med automatisk freda og nyare tids kulturminne.

Vidare heter det at "Allmenta skal ha høve til naturoppleving gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med lita grad av teknisk tilrettelegging".

Motorisert ferdsel i verneområdet blir regulert av verneforskrifta §3, punkt 5.1. Her heter det at motorferdsel er forbode på land og i vatn. I §3, punkt 5.3, bokstav a. heter det vidare at forvaltningsstyresmakta kan etter søknad gje løyve til bruk av båt med motor, motorkjøretøy på frosen eller snødekt mark, eller luftfartøy i samband med øvingsverksemd.

Motorferdsla det er søkt om kjem etter vårt syn inn under §3 punkt 5.1 og krev derfor dispensasjon for å kunne gjennomførast, jamfør §3, punkt 5.3.bokstav a.

I Forvaltningsplan for SVR går det fram av forvaltningsmåla om motorferdsel på side 32 at:
«*Motorferdsel i verneområda skal avgrensast til det som er strengt nødvendig, og haldast på eit nivå som ikkje er til skade for naturmangfaldet, eller er til ulempe for andre brukargrupper*».

Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Fráfjordheiane har forvaltningsmynde for Fráfjordheiane landskapsvernområde. Arbeidsutvalet har i AU sak 11/2013, delegert avgjerdslemynde for dispensasjonssøknadar om ferdsle etter verneføreskriftene til verneområdeforvaltarane. Det visast og til fullmakter til å gjere delegerte vedtak i søknader om kjentmannsturar frå AU-møte 15.02.2021.

Vurdering

Naturmangfaldlova

Etter § 7 i Naturmangfaldlova skal dei miljørettslege prinsippa i §8 til 12 leggst til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndigheit. Forvaltningsmyndigheita må ved alle tiltak som vedkjem naturmangfaldet, vurdere søknadane etter desse paragrafane.

Innverknad på verneverdiar og verneføremål

Denne delen av Fráfjordheiane har i liten grad brukt av villreinen dei siste 25 åra. Dette blir og stadfesta av resultatane frå NINA sitt GPS-merkeprosjekt (NINA rapport 694/2011). Her er det dokumentert at ingen av dei ni simlene som har nytta sørområdet har vore i Fráfjordheiane den tida dei hadde sendar (2006-2010). Heller ikkje nyare GPS data frå www.dyreposisjoner.no (2011-2019) har registrert plott frå området. Ein mogleg årsak til dette er at Fráfjordheiane tradisjonelt vore eit bukkeområde og at GPS registreringane omfattar i liten grad bukkar. Våren 2020 vart det observert spor etter mindre villreinflokk ved Simleknuten og Venekvæv rett aust for grensa til Fráfjordheiane.

I Norsk Villreinsenters rapport Kartlegging av villreinens arealbruk i Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei (NVS rapport 6/2010) er det registrert eit trekkveg vest for Langavatn, ein på Strålaus og ein ved Sandvatn. Det er og registrert trekkvegar litt lenger aust ved Halvfartjødn, Dægevassbu og Heimre Dyrgråhei. Motorferdsla det er søkt om vil fort komme i kontakt med dei tre vestlegaste av desse villreintrekka.

Kunnskap om naturmangfaldet i området baserer seg og på Miljødirektoratet sin naturdatabase med innsyn til sensitiv informasjon (www.naturbase.no) og tilsvarande informasjon i Temakart Rogaland, samt viltkart for Sirdal kommune. Kunnskap om jaktfalk baserer seg og på samtale med Seniorrådgjevar Odd Frydenlund Steen hos Fylkesmannen i Telemark, samt eit bredt utval av faglitteratur om rovfugl. Kunnskap om hubro baserer seg på Artsdatabanken sitt faktaark om hubro frå 2010.

På viltkartet for Sirdal kommune er det registrert informasjonen om trua eller nær trua arter på Norsk rødliste for arter 2015 og andre verdifulle arter i det aktuelle område.

I område nord for Valevatn-Hunnedalen er det registrert åtte hekkelokalitetar for jaktfalk og to hekkelokaliteter for Hubro. Jaktfalk er oppført som nær truga (NT) i Norsk raudliste for arter 2015, Denne arten er svært sårbar for forstyrringar i nærleiken av reirplassen. Egglegging skjer i midten av april, men jaktfalken oppheld seg i reirområdet nokre veker før dette, og blir særleg aktiv om lag tre til fem veker før egglegging. Hubro er oppført som sterkt truga (EN) i Norsk raudliste for arter 2015. Denne arten er ekstremt følsam for forstyrringar i nærleiken av reirplassen. Egglegging skjer i mars- april, men hubroen kan opphalde seg i reirområdet frå om lag 1. februar.

Ut over dette er det så langt forvaltningsstyresmakta kjenner til etter søk i Naturbase, er det ikkje registrert informasjon om prioriterte arter, trua eller nær trua arter på Norsk rødliste for arter 2015 eller andre verdifulle arter. Det er heller ikkje registrert informasjon om utvalde naturtypar, trua eller nær trua naturtypar på Norsk rødliste for naturtypar 2011 eller andre verdifulle nær trua naturtypar. Det er heller ikkje komme fram andre opplysningar som tyder på at det finns slike arter og/eller naturtypar i det aktuelle område. Det må likevel på peikast at andre rovfuglartar som Kongeørn, fjellvåk og tårnfalk hekkar i dei aktuelle delane av Frafjordheiane.

Kunnskap om kulturminne i området baserer seg på Riksantikvaren sin kulturminnebase (www.askeladden.no). Her er det ikkje registrert kulturminne i nærleiken som kan ta skade av motorferdsla det er søkt om.

Kunnskapsgrunnlaget (§8) som ligg føre for å vurdere dei omsøkte tiltaka si innverknad på verneverdiar og verneføremål, må derfor vurderast som tilstrekkeleg til at forvaltningsstyresmakta kan fatte vedtak i saka. §9 om "Føre var prinsippet" vil også bli tillagt vekt i dei følgjande vurderingane.

§10 tek føre seg den samla belastninga av økosystemet i området. Det er få private hytter i verneområdet, men det er tre turisthytter med ein del vinterbruk. Det er noko del motorferdsle i område frå før i samband med transport av ved og proviant til dei tre turisthyttene, samt kvisting av skiløyper. Det er også mange skiløparar som nyttar dei tre turisthyttene i vintersesongen. Kvar vinter er det registrert om lag 450 overnattingar på Sandvatn, 200 på Blåfjellenden og 150 på Langavatn. I tillegg går mange på dagstur til Sandvatn og i nærområda til hyttefeltet i Hunnedalen.

Motorferdsla det er søkt om vil ha eit slikt omfang at den vil medføre ein merkbar auka i bruken av snøskuter i landskapsvernområdet. En vil og få motorferdsle utanfor etablerte kvista løyper og vanlege transportruter. Frafjordheiane inneheld fleire hekkelokalitetar for dei raudlista rovfuglartane jaktfalk og hubro. Begge desse artane oppheld seg ved reirplassen det meste av vinteren, og er i tillegg svært sårbare for forstyrning. Ei auke i forstyrning frå motorferdsel vil kunne medføre redusert hekkesuksess, og kan såleis være eit trugsmål mot desse sårbare artane. Frafjordheiane har vært uten villrein de siste 25 årene. Tidlegare har dette vore eit vinterbeiteområde, som har hatt særlig stor bruk i år med vanskelige beiteforhold lengere øst. Våren 2020 vart det på nytt observert to mindre villreinflokkar nær Frafjordheiane. I tråd med villreinens sykliske områdebruk kan dette være ein indikasjon på at villreinen på nytt vil ta i bruk Frafjordheiane til vinterbeite. I en etableringsfase vil det være særlig viktig at villreinen ikke møter omfattende forstyrrelser i dette området. Villreinen har behov for ro på vinterbeite, og er avhengig av muligheten til å kunne trekke ut i vinterbeiteområda. Talet på årlege kjentmannsturar det er søkt om er såpass omfattande (16 stk), at det kan bidra til ein merkbar auke av forstyrningane samanlikna med dagens situasjon.

§12 omhandlar miljøforsvarleg teknikkar, driftsmetodar og lokalisering. Stavanger Røde Kors Hjelpekorps har ei viktig rolle i beredskapen i område. Forvaltningsstyresmakta har forståing for at dei har behov for å bli kjente i område, og at noko av øvingsverksemda må gjennomførast i verneområde. Ein ønskjer og å bidra til at slike øvingar kan gjennomførast utan at det kjem i konflikt med verneføremål og verneverdiar. Det er Politiet som sett rammene for kjentmannsturane i verneområda gjennom sin øvingsplan, og på bakgrunn av føringane i rundskrivet frå departementet. I denne øvingsplanen skal det være gjort ei avveging mellom dei beredsskapsmessige behova, og behova for å ta vare på verneverdiane i verneområda.

§11 legg til grunn at eventuelle kostnader ved miljøforringing skal bærast av tiltakshavar. Tiltakshavar er fullt og heilt ansvarleg for ei miljømessig god løysing.

Konklusjon

Motorferdsla det er søkt om har eit slikt omfang og utstrekking at den vil ha ein negativ innverknad på verneverdiane i Frafjordheiane landskapsvernområde og kjem i konflikt med verneføremålet. Dette er særleg knytt til faren for forstyrring av hekkelokalitetar for raudlista rovfuglartar og villrein. Forvaltningsstyresmakta ønskjer å legge Politiets øvingsplan til grunn for dispensasjonane som blir gitt til kjentmannsturar. Søknaden er ikkje i samsvar med Politiets øvingsplan når det gjeld tal på kjentmannsturar og køyring utanfor kvista vinterløyper. Søknaden frå Stavanger blir RKH avslått.

SVR

Postboks 504

4804 Arendal

Stavanger 06.03.21

Viser til vedtak: DELEGASJONSSAK RO 13/2021

Arkivsaks nr: 2021/1663-0

Viser til avslag på kjentmannskjøring basert på egen øvelsesplan og ros analyse.

Vil med dette klage på vedtaket ettersom vi mener at avgjørelsen er gjort på feil grunnlag og vurdering.

Vi mener at vår øvelsesplan ivaretar verneforskriften i Frafjordheiene på en god måte, samtidig som kjentmannskjøring opprettholdes til et minimum.

Som tidligere er også øvelsesplanen til politiet påklaget av de frivillige. Her vil vi bla. trekke ut at kjentmannskjøring skal først foregå når kvistet løype er satt, og ikke i vinterferien eller påskeferien. I tillegg så skal kjentmannskjøring foregå i samme løype. Hvilken vurdering som er lagt til grunn for denne beslutningen vites ikke, men det er på det rene at de som går på fjellet venter ikke til det settes ut kvist. Kjentmannskjøring må kunne påbegynnes så snart det er mulig å gjennomføre denne.

Å drive kjentmannskjøring i kvistet løype er heller ikke kjentmannskjøring. Vi har et stort behov for å kjenne til alternative traseer for å komme frem til forulykkede som sjelden befinner seg i kvistet vinterløype.

Ved å legge kjentmannskjøring til område som beskrevet i egen øvelsesplan som i all hovedsak ønskes å legges utenfor ordinære vinterløyper, vil vi kunne skjerme turister, som beskrevet i verneforskriften. Samtidig så vil hjelpemannskaper få nødvendig og kritisk kunnskap om viktige trase' valg i Frafjordheiene.

I forbindelse med egen øvelsesplan kom vi også med innspill at kjørte traséer skulle loggføres med gps, slik at valgte traséer ble loggført.

Som beskrevet i Arkivsaksnr: 2020/1247-0 så skal ikke kvisting i Frafjordheiene starte før en uke, før vinterferien, som i praksis medføre at det er umulig å gjennomføre kjentmannskjøring før etter vinterferien.

Stavanger Røde Kors Hjelpekorps

Post: Thiisabakken 3 4010 Stavanger

Besøk: Thiisabakken 3 4010 Stavanger

Fakturering på mail til: 975658694@zerp.no

Tlf: 908 31000

Web: www.srkh.no

E-post: hjelpekorps@srkh.no

Bank: 3201 07 37590

Org.nr: 975658694

Tilleggs spørsmål:

Hva er bakgrunnen for at for at tildelt løyve arkivsak 2021/1663-0 må innrapporteres med sporlogg etter endt sesong, her er løyet gitt for en fast trase'. Må alle som har løyve gjøre dette?

I samme tildelt løyve så står det avslutningsvis:

«Konklusjon

Motorferdsloa det er søkt om **vil til ein viss grad ha ein negativ** innverknad på verneverdiane i Frafjordheiane landskapsvernområde. Vilråra som er sett vil redusere dei negative verknadene og dempe konflikhtar med verneføremålet. Kjentmannsturane må og sjås på som eit viktig tiltak for å sikre ein god beredskap og godt førebudde redningsmannskap.»

Samtidig i tildelt løyve Arkivsaksnr: 2020/1247-0 som omhandle langt flere turer.

«Konklusjon

Motorferdsloa det er søkt om **vil i liten grad ha ein negativ** innverknad på verneverdiane i Frafjordheiane landskapsvernområde og kjem ikkje i konflikt med verneføremålet. Drift av turisthytter og rutenett er og viktig for friluftslivet i området.

Kan noen forklare fornuften her?

Note:

Verneforvaltningen kunne sett på helheten og sett om ikke flere av oppgavene som utføres kunne vært samkjørt slik at for eksempel, hjelpekorpsset bisto turistforeningen med transport/kvisting mm. På denne måten dempe belastningen i Frafjordheiene, samtidig som nødvendig kompetanse opprettholdes for Hjelpekorpsset.

Vi møter gjerne for å forklare hvordan vi kan få oppholdt nødvendig kompetanse/kunnskap, samtidig som vi sammen kan finne en god balanse som ivaretar verneforskriften i Frafordheiene på en god og fornuftig måte.

Med vennlig hilsen

Ludvig Sande

Korpsleder

Stavanger Røde Kors Hjelpekorps

Stavanger Røde Kors Hjelpekorps

Post: Thiisabakken 3 4010 Stavanger

Besøk: Thiisabakken 3 4010 Stavanger

Fakturering på mail til: 975658694@zerp.no

Tlf: 908 31000

Web: www.srkh.no

E-post: hjelpekorpsset@srkh.no

Bank: 3201 07 37590

Org.nr: 975658694

International
Federation of
Red Cross and Red
Crescent Societies

**Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane**

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Kommunehuset, 4440 Tonstad

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 38 17 62 03
fmavgso@statsforvalteren.no
www.svr.no

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2021/2424-0

Saksbehandler: Guro Sødergren

Dato: 10.05.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	15/21	27.05.2021

Førebuaende klagehandsaming. Klage frå Øvre Sirdal Leitelag på avslag om dispensasjon til kjentmannsturar i Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområde.

Vedlegg:

- 1 Behandling i AU 19.3.21
- 2 Klage 22.3.21
- 3 Plan for øvings- og kjentmannskjøring i SVR 2021-2024

Forvaltars innstilling

Med heimel i forvaltningsloven § 33 opprettheld verneområdestyret arbeidsutvalet sitt vedtak i gjort i møte 19.3.2021, sak 20/21.

Verneområdestyret kan ikkje sjå at det har komen inn nye opplysningar i saka som gir grunn for å endre arbeidsutvalet sitt vedtak. Verneområdestyret syner til at Sør-Vest politidistrikt har gjort ei avveging av verneomsyn og beredskapsomsyn i godkjend øvingsplan for området. Ved utarbeiding av øvingsplanen har også politiet henta inn røynsle og innspel frå beredskapsgruppene frå førre periode. Verneområdestyret forholder seg til øvingsplan frå politiet.

Saka vert sendt Miljødirektoratet for avgjer.

Saksopplysningar

Bakgrunn for klaga

Øvre Sirdal Leitelag (ØSL) fekk i arbeidsutvalet (AU) for SVR 19.3.21 sak 20/21, avslag på søknad om kjentmannsturar i verneområda. Avslaget var grunngjeven med at søknaden datert 4.2.21 ikkje er i tråd med godkjent øvingsplan frå Sør-Vest politidistrikt når det gjeld talet på kjentmannsturar og køyring utanfor kvista løypenett, samt at fleire av køyrerutene overlappa med andre hjelpekorps sine køyreruter. Avslaget blir også grunngjeve med faren for forstyrring av villrein og raudlista rovfugl. I saka til AU var det lagt vekt på at gjennomføring av kjentmannsturar slik det var søkt om, var av eit slikt omfang at det ville gå ut over verneføremålet og påverke verneverdiane negativt jamfør naturmangfoldloven § 48. Særleg vart det lagt vekt på viktigheita av at villreinen får ro på vinterbeitene og at køyringa kunne verka negativt inn på villreintrekk mellom nord- og sør områda. Vidare at motorisert ferdsel av eit slikt omfang ville gi monaleg auke i motorferdsla i aktuelle område i høve til dagens situasjon.

Vedtak og saksframstilling frå AU ligg ved (vedlegg 1).

ØSL har klaga på vedtak i brev datert 22.03.21 (vedlegg 2). Verneområdestyret skal i denne saka gjere ei førebunde klagehandsaming etter forvaltningsloven § 33. Om verneområdestyret opprettheld AU sitt vedtak vert saka sendt Miljødirektoratet for endeleg avgjer. Om verneområdestyret endra AU sit vedtak løp det ny klagefrist.

Om innhaldet i klagen

ØSL si hovudinnvending i klagen er at det, i saka handsama av AU 19.3.21, ikkje er tatt omsyn til at ØSL er omtala som spydspissen i øvingsplanen. Dei har fått tildelt færrest turar og øvingsplanen ikkje er i samsvar med område dei har fått ansvaret for jf. øvingsplanen. Eit minimum for dei er og få øve i området dei har ansvar for uavhengig av kvista løyper og tid på sesongen. Sikkerheitene til medlemmane blir ikkje i varetatt slik som øvingsplanen er i dag. ØSL ønsker seg hyppigare kjentmannsturar med færre deltakara.

Dei understreka at medlemmane i ØSL er vaksne fjellfolk som veit å ta omsyn til natur og verneverdiar. Dei meiner difor at kjentmannsturane ikkje er i strid mot verneverdiar og verneformål.

Formell bakgrunn for vurdering og vedtak

- Forvaltningsloven §§ 28 – 33
- Retningslinjer frå Klima- og miljødepartementet datert 15.5.2020
- Øvingsplan frå Sør-Vest politidistrikt datert 16.12.2020

Vurdering

Vurdering av dei formelle sidene ved klagen

Klagen har komen inn innan fristen. Den er grunngjeven og nemner dei endringa som er ønskja i vedtaket frå AU 19.3.2021. Klagen støtter såleis dei formelle krava i forvaltningslova §§ 28 – 33.

Vurdering av innhaldet i klagen

I retningslinene utgjeven av Klima- og miljødepartementet i samarbeid med Justis- og beredskapsdepartementet i brev 15.5.2020, er det lagt opp til at det er redningsgruppene som skal utarbeide øvingsplanar. Politimestaren skal gå gjennom planen og gi sin vurdering før den sendast forvaltningsmyndigheita. Øvingsplanen skal deretter leggest til grunn ved handsaming av søknadar om dispensasjon til køyring.

Gjeldande øvingsplan vart godkjent av Sør-Vest politidistrikt 16.12.2020 etter ein lengre prosess der både Statsforvaltarane i Agder, Verneområdestyret for SVR og forvaltningssekretariatet for SVR var involvert. Av øvingsplanen går det fram at den skal *«bidra til at de frivillige blir best mulig rustet til reelle hendelser/aksjoner, både i forhold til egensikkerhet og kjennskap i sitt primærområde. Samtidig skal planen ivareta verneformålet som bla. inneberer at motorisert ferdsel må være å anse som strengt nødvendig»*.

Godkjende øvingsplan byggjer mellom anna på røynsla frå førre løyveperiode som dei friviljuge sjølv har meldt inn. Av særlege utfordringar har nokre av redningsgruppene nemnd at det vert tildelt for få turar med snøskuter og at det er krevjande at turane vert knytt opp til bestemte trasear. I si vurdering skriv Sør-Vest politidistrikt at dei er tilfredse med beredskapen dei friviljuge utgjør i verneområdet. Vidare at tal kjentmannsturar i verneområdet ligg på eit riktig nivå og er balansert i høve til behov og verneinteresser.

Forvaltar er ikkje kjend med årsaka til at det i dette tilfellet er politiet sjølv som har utarbeida planen og ikkje dei friviljuge redningsgruppene slik det er lagt opp til i retningslinene frå departementet. Forvaltar legg likevel ikkje avgjerande vekt på dette i det vidare då det som nemnd har vore ein dialog og prosess med redningsgruppene undervegs. Det må difor leggest til grunn at politiet er godt kjend med dei ønskjer og behov leitegruppene/beredskapsgruppene har for øving i sine område, og at dette har vore gjenstand for vurdering i øvingsplanen. Det kan nemnast at det er tilsvarande praksis i Setesdal dvs at politiet utarbeider planen.

Med grunngjeving som ovanfor er forvaltar av den klare oppfatning at politiet gjennom øvingsplanen har gjort ei konkret vurdering av ØSL sitt øvingsbehov i verneområda. Det er da også naturleg at ei slik vurdering ligg til øvste bredskapsmyndigheit. Forvaltar kan ikkje sjå at det difor skal ligge til forvaltningsmyndigheita for verneområdet å innvilge fleire kjentmannsturar enn det som står nedfelt i planen.

Under saksopplysningar er det gjort greie for påverknad på verneføremål og verneverdiar ved køyring av eit slik omfang som ØSL har søkt om. Det har ikkje komen fram nye opplysningar i klagen som endrar på dette.

Behandling av klagen til Speidernes beredskapsgrupper er sendt til miljødirektoratet for avgjerse. Behandling av denne vil legge føringar for ØSL sin klagebehandling.

I Sirdal er det fem frivillige redningsgrupper som er stasjonert rundt i den øvre delen av kommunen. Fire av disse søker om dispensasjon til kjentmannsturar heimla i øvingsplanen; som politiet har utarbeida i samrå med forvaltninga for verneområde. Det er tale om mange redningsgrupper som «skal ha sitt». For å kunne imøtekomma behovet for kjentmannsturar i verneområda må heile denne aktiviteten sjåast under eit. Det er difor nødvendig med ein inndeling på antall turar og geografisk område per redningsgruppe.

Tal turar ØSL har fått innvilga er i tråd med politiets øvingsplan. Som spydspissen i redningstenesta, jfr. politiets øvingsplan, er forvaltar samd i at det kunne vore naturleg at ØSL fekk fleire turar. Forvaltar legg likevel avgjerande vekt på rammene som no er gjeven i øvingsplanen og der total mengde øvingskøyning for alle redningsgruppene er veid opp i mot verneomsyn.

Konklusjon

Sør-Vest politidistrikt har i arbeidet med øvingsplanen gjort ei konkret vurdering av ØSL sitt øvingsbehov i verneområda, og det er i denne gjort ei avveging opp mot verneomsyn. Utover at opphaveleg søknad ikkje var i tråd med øvingsplanen var grunngevinga for avslaget knytt til omsyn til villrein og unngå ei monaleg auke i motorferdsla i verneområda. Det har ikkje komen fram nye opplysningar i klagen som endrar på dette. Vedtaket i AU vert oppretthalden.

Saka vert sendt Miljødirektoratet for avgjer.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2021/2424-0

Saksbehandler: Alf Odden

Dato: 22.03.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
AU i verneområdestyret for SVR		19.03.2021

Søknad om dispensasjon til kjentmannsturar i Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområder, Sirdal kommune - Øvre Sirdal Leitegruppe

Forvalters innstilling

Med heimel i kapittel 4 pkt. 5.1.a i forskrift om vern av Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde og forskrift om vern av Frafjordheiane landskapsvernområde § 3 pkt. 5.1, avslår arbeidsutvalet søknaden frå Øvre Sirdal Leitegruppa om kjentmannskøyning i verneområda. Avslaget blir grunngjeve med faren for forstyrring av villrein og raudlista rovfugl. I tillegg er ikkje søknaden i tråd med godkjent øvingsplan frå Sør-Vest politidistrikt når det gjeld talet på kjentmannsturar og køyning utanfor kvista løypenett. AU oppfordrar Øvre Sirdal Leitegruppe til å sende inn ny søknad i som ei i tråd med godkjent øvingsplan frå Politiet.

Saksopplysningar

Bakgrunn for søknaden

Viser til søknad datert 04.02.2021. Av grunnar vi ikkje har funne forklaring på vart ikkje søknaden tilgjengeleg i ephorte før 10.03.2021. Viser og til vedtak i AU-sak 14/21 og 15/21. Her vart tilsvarande søknadar frå Roverenes beredskapsgruppe og Sandnes RKH avslått. Grunngjevinga for avslaget var at søknadane ikkje var i samsvar med øvingsplanen frå Politiet. AU oppmoda samstundes søkarane om å sende inn ein nye søknad i samsvar med Politiets øvingsplan.

Øvre Sirdal Leitegruppe er ein svært viktig del av beredskapen i fjellområda rundt Øvre Sirdal. Laget består av lokale frivillige menneske, og blir ofte kalla ut på krevjande leite- og redningsaksjonar.

Søknaden omfattar kjentmannsturar i desse områda og køy rerutene:

- Frafjordheiane (Hunnedalen Langavatn/Sandvatn/Blåfjellenden), 1 kjentmannstur
- Frafjordheiane (Kjerag), 1 kjentmannsturtur
- Sinneskulå, 1 kjentmannstur
- Børsteinen/Grautheller, 1 kjentmannstur
- Taumevatn/Storevatn/Håheller, 1 kjentmannstur

- Svartevatn, 1 kjentmannstur
- Rosskreppfjorden, 1 kjentmannstur
- Gaukhei, 2 kjentmannsturar

Søknaden omfattar dermed 9 kjentmannsturar, mens det er opna for 2 slike turar i Politiets øvingsplan. I karta som følgjer søknaden går det fram at køyrerutene som skal følgjast, i mange høve ikkje følgjer trasane til DNT sine kvista løyper. Dette er heller ikkje i tråd med øvingsplanen frå Politiet. Det må og tilføyast at kjentmannsturane til Rosskreppfjorden og Gaukhei i hovudsak går i Agder politidistrikt, og at dette politidistriktet allereie har ein øvingsplan for desse områda.

Formell bakgrunn for vurdering og vedtak

- Forskrift om vern av Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde av 28.04.2000
- Forskrift om vern av Frافjordheiane landskapsvernområde av 30.01.2004.
- Forvaltningsplan for verneområda i Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frافjordheiane, godkjent 2015
- Naturmangfaldlova.
- Plan for øvingskjøring/kjentmannskjøring i Setesdal Vesthei og Ryfylkeheiane landskapsvernområde, samt Frافjordheiane 2021-2021. Sør-Vest politidistrikt 16.12.2020.
- Rundskrivet "Retningslinjer om redningstjenestens bruk av snøskuter i utmark og verneområder" Klima- og miljødepartementet 15.05.2020.

Heimelsgrunnlag

Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde vart verna ved Kronprinsregentens resolusjon av 28. april 2000.

Føremålet med vernet er etter kapittel III i Forskrift om vern av Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde:

1. Å ta vare på eit samanhengande, særmerkt og vakkert naturområde med urørte fjell, hei og fjellskogsområde med eit særmerkt plante- og dyreliv, stølsområde, beitelandskap og kulturminne.
2. Å ta vare på eit samanhengande fjellområde som leveområde for den sørlegaste villreinstamma i Europa.

Motorisert ferdsel i Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde blir regulert av verneforskrifta sitt kapittel 5, punkt 5.1, bokstav a, kor det heiter at motorisert ferdsle på land er forbode. Under kapittel 5, punkt 5.3, bokstav a, heiter det at øvingskjøring i samband med mellom anna operativ verksemd krev særskilt løyve.

Frافjordheiane landskapsvernområde og dei tilgrensande naturreservata Ørestø og Migaren vart oppretta ved Kronprinsregenten sin resolusjon 19.12.2003. Direktoratet for naturforvaltning vedtok 30.01.2004 ei mindre endring i verneforskrifta

Føremålet med opprettinga av Frافjordheiane landskapsvernområde er etter §2 mellom anna:

- å ta vare på eit representativt, særprega og vakkert landskap, med bratte fjord- og dalsider via lågheiar opp til glattskurt høg fjell.
- å ta vare på vatn og vassdrag, viktige leveområde for eit særmerkt plante- og dyreliv, geologiske landskapsformer, samt beite- og stølslandskap med automatisk freda og nyare tids kulturminne.

Vidare heter det at "Allmenta skal ha høve til naturoppleving gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med lita grad av teknisk tilrettelegging".

Motorisert ferdsel i verneområdet blir regulert av verneforskrifta §3, punkt 5.1. Her heter det at motorferdsel er forbode på land og i vatn. I §3, punkt 5.3, bokstav a. heter det vidare at forvaltningsstyresmakta kan etter søknad gje løyve til bruk av båt med motor, motorkøyretøy på frosen eller snødekt mark, eller luftfartøy i samband med øvingsverksemd.

Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frarfjordheiane har forvaltningsmynde for Vormedalsheia landskapsvernområde.

Miljøverndepartementet og Justisdepartementet har samarbeida om utarbeidinga av rundskrivet av 15.05.2020. Rundskrivet klargjer praktiske retningslinjer innanfor rammene av gjeldene lover og forskrifter som kan ivareta redningstenesta forberedende funksjonar. Rundskrivet gir ein detaljert oversikt over retningslinjene for kjentmannskøyring etter Motorferdselslova og verneførskrifter, og understrekar rammene for kjentmannskøyringa til hjelpekorpsa. Det gir og detaljerte retningslinjer for utforming av øvingsplanar og korleis kjentmannsturane skal varslast og gjennomførast. Rundskrivet legg vekt på at alle typar øvingar inn i et verneområde er søknadspliktig. Det går og tydeleg fram at øvingar som kan leggst utanfor verneområda skal leggst utanfor verneområda. Slik at øvingar i verneområda skal være strengt nødvendige.

I øvingsplanen frå Sør-Vest politidistrikt er Øvre Sirdal Leitegruppe sett opp med 2 kjentmannsturar. Dette talet på turar er i samsvar med tidlegare dispensasjonar etter verneføreskrifta. I Politiets øvingsplan går det og fram at kjentmannsturane skal følgje traseane til DNT sine kvista ruter.

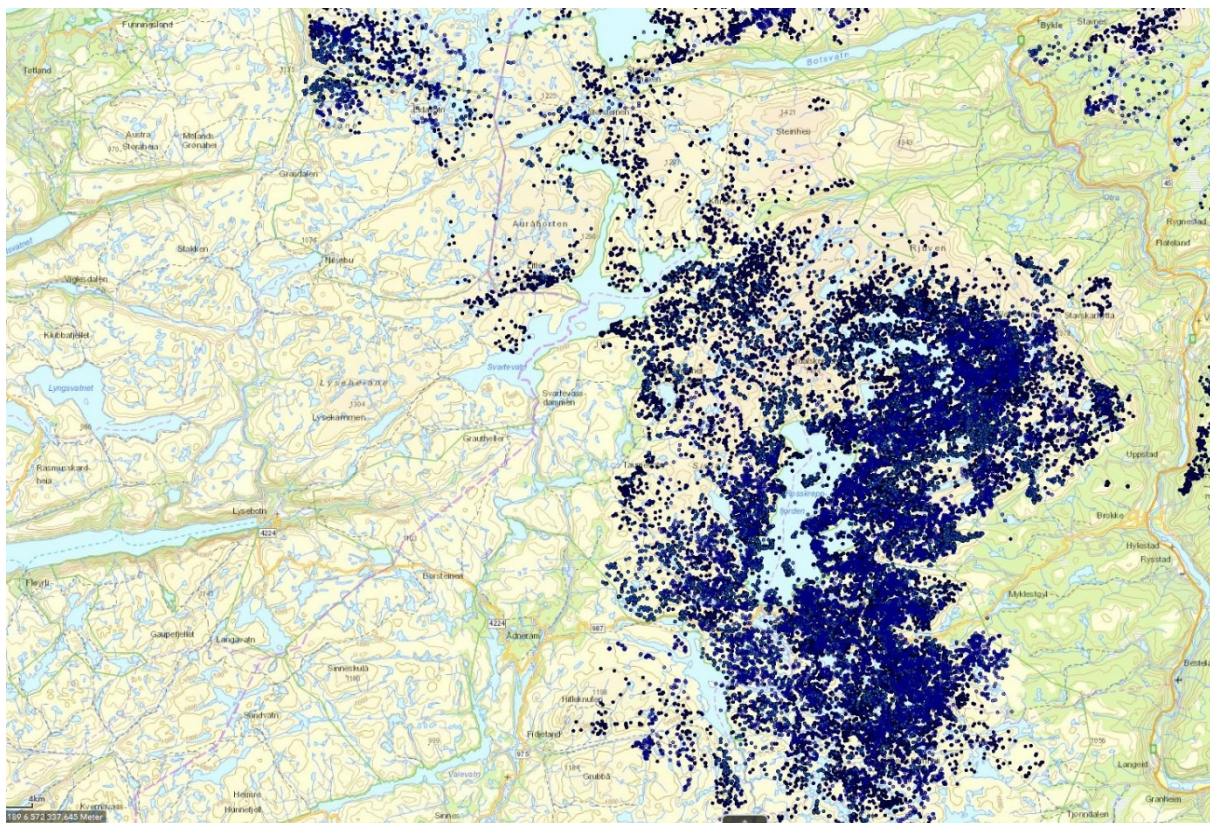
Vurdering

Naturmangfaldlova

Etter § 7 i Naturmangfaldlova skal dei miljørettslege prinsippa i §§ 8 til 12 leggst til grunn som retningslinjer ved utøving av offentleg myndigheit. Forvaltningsmyndigheita må ved alle tiltak som vedkjem naturmangfaldet, vurdere søknadane etter desse paragrafane.

Innverknad på verneverdiar og verneføremål

Områda ved Roskreppefjorden og vidare sørover er eit av dei aller viktigaste vinterbeiteområde for villreinstamma i Setesdal-Ryfylke villreinområde. Områda mellom Taumevatn og Hovatn er eit viktig vinterbeiteområde for villreinstamma, og har ein regelmessig bruk nærast kvar vinter. Denne arealbruken kjem tydeleg fram i når ein samanstillar GPS-plott frå tidsrommet desember-april for åra 2006-2019.

I Norsk Villreinsenters rapport Kartlegging av villreinsens arealbruk i Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei (NVS rapport 6/2010) er det registrert ei lang rekke trekkvegar for villrein mellom Gaukhei i sør og Hovatn i nord. Mellom anna vil køyrerutene det er søkt om gå gjennom trekksone Kvislevassnuten, Steinbuskardet og Andervatn/Børsteinvatnet kor det er særskilte ferdslsrestriksjonar nedfelt i verneføreskrifta.

Frafjordheiane har i liten grad brukt av villreinen dei siste 25 åra. Dette blir og stadfesta av resultatata frå NINA sitt GPS-merkeprosjekt (NINA rapport 694/2011). Her er det dokumentert at ingen av dei ni simlene som har nytta sørområde har vore i Frafjordheiane den tida dei hadde sendar (2006-2010). Heller ikkje nyare GPS data frå www.dyreposisjon.no (2011-2019) har registrert plott frå området. Ein mogleg årsak til dette er at Frafjordheiane tradisjonelt vore eit bukkeområde og at GPS registreringane i liten omfattar grad bukkar. Våren 2020 vart det observert spor etter mindre villreinflokkar ved Simleknuten og Venekvæv, rett aust for grensa til Frafjordheiane. I tråd med villreinsens sykliske områdebruk kan dette være en indikasjon på at villreinen på nytt vil ta i bruk Frafjordheiane til vinterbeite. I en etableringsfase vil det være særlig viktig at villreinen ikke møter omfattende forstyrrelser i dette området.

I Norsk Villreinsenters rapport Kartlegging av villreinsens arealbruk i Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei (NVS rapport 6/2010) er det registrert eit trekkveg vest for Langavatn, ein på Strålaus og ein ved Sandvatn. Det er og registrert trekkvegar litt lenger aust ved Halvfartjødn, Dægevassbu og Heimre Dyrgråhei. Motorferdsla det er søkt om vil komme i kontakt med fleire av desse villreintrekka ved Langvatn.

Kunnskap om naturmangfaldet i området baserer seg og på Miljødirektoratet sin naturdatabase med innsyn til sensitiv informasjon (www.naturbase.no) og tilsvarende informasjon i Temakart Rogaland og viltkart for Sirdal. Her er det registrert fleire hekkelokaliteter for hubro og jaktfalk nær dei aktuelle køyrerutene. Kunnskap om jaktfalk baserer seg og på samtale med Seniorrådgjevar Odd Frydenlund

Steen hos Fylkesmannen i Telemark, samt eit breidt utval av faglitteratur om rovfugl. Kunnskap om hubro baserer seg på Artsdatabanken sitt faktaark om hubro frå 2010. Jaktfalk er oppført som nær truga (NT) i Norsk raudliste for arter 2015, Denne arten er svært sårbar for forstyrningar i nærleiken av reirplassen. Egglegging skjer i midten av april, men jaktfalken oppheld seg i reirområdet nokre veker før dette, og blir særleg aktiv om lag tre til fem veker før egglegging. Hubro er oppført som sterkt truga (EN) i Norsk raudliste for arter 2015. Denne arten er ekstremt følsam for forstyrningar i nærleiken av reirplassen. Egglegging skjer i mars- april, men hubroen kan opphalde seg i reirområdet frå om lag 1. februar. Ut over dette er det så langt forvaltningsstyresmakta kjenner til etter søk i Naturbase, er det ikkje registrert informasjon om prioriterte arter, trua eller nær trua arter på Norsk rødlste for arter 2015 eller andre verdifulle arter. Det er heller ikkje registrert informasjon om utvalde naturtypar, trua eller nær trua naturtypar på Norsk rødlste for naturtypar 2011 eller andre verdifulle nær trua naturtypar. Det er heller ikkje komme fram andre opplysningar som tyder på at det finns slike arter og/eller naturtypar i det aktuelle område. Det må likevel på peikast at andre rovfuglartar som Kongeørn, fjellvåk og tårnfalk hekkar i dei aktuelle delane av SVR og Frarfjordheiane.

Kunnskap om kulturminne i området baserer seg på Riksantikvaren sin kulturminnebase (www.askeladden.no). Her er det ikkje registrert kulturminne som kan ta skade av motorferdsla det er søkt om.

Kunnskapsgrunnlaget (§8) som ligg føre for å vurdere dei omsøkte tiltaka si innverknad på verneverdiar og verneføremål, må derfor vurderast som tilstrekkeleg til at forvaltningsstyresmakta kan fatte vedtak i saka. §9 om "Føre var prinsippet" vil og bli tillagt vekt i dei følgjande vurderingane.

§10 tek føre seg den samla belastninga av økosystemet i området.

For delen av søknaden som omfattar SVR ligg det 9 turisthytter, 6 statskoghytter og fleire driftehytter og private hytter etter køyrerutene det er søkt om. Det er dermed mykje motorferdsle i område frå før i samband med transport av ved og proviant til desse hyttene, samt kvisting av skiløyper mellom turisthyttene. I tillegg kjem kjentmannsturane til redningsgruppene som opererer i område. Ei opteljing viser om lag 80 årlege snøskutertransportar i denne delen av SVR. Det er også mange skiløparar som nyttar dei tre turisthyttene i vintersesongen. Vinteren 2019 var det til dømes registrert om lag 675 overnattingar på Taumevatn, 302 på Storevatn, 153 på Gaukhei og 115 på Øyuvsbu. I tillegg kjem noko dagsturtrafikk.

For delen av søknaden som omfattar Frarfjordheiane ligg det fem privat hytter i denne delen verneområdet, men det er i tillegg tre turisthytter med ein del vinterbruk. Det er noko del motorferdsle i område frå før i samband med transport av ved og proviant til dei tre turisthyttene, samt kvisting av skiløyper. I tillegg kjem kjentmannsturane til redningsgruppene som opererer i område. Ei opteljing viser om lag 40 årlege snøskutertransportar i denne delen av Frarfjordheiane. Det er også mange skiløparar som nyttar dei tre turisthyttene i vintersesongen. Kvar vinter er det registrert om lag 450 overnattingar på Sandvatn, 200 på Blåfjellenden og 150 på Langavatn. I tillegg går mange på dagstur til Sandvatn og i nærområda til hyttefeltet i Hunnedalen.

Motorferdsla det er søkt om vil medføre ein mindre auka i den totale bruken av snøskuter i landskapsvernområda. At motorferdsla er ikkje avgrensa til kvista løyper og vanlege transportruter vil medføre auka forstyrring av hekkelokalitetar for dei raudlista rovfuglartane jaktfalk og hubro. Begge desse artane oppheld seg ved reirplassen det meste av vinteren, og er i tillegg svært sårbare for forstyrring. Ei auke i forstyrring frå motorferdsel vil kunne medføre redusert hekkesuksess, og kan såleis være eit trugsmål mot desse sårbare artane.

I SVR vil den totale motorferdsla, i den aktuelle delen av verneområde, være så omfattande at den medfører forstyrningar av villreinen på vinterbeite. Motorferdsla det er søkt om vil være særleg forstyrrende i og med at den mengestader ikkje følgjer vanlege køyreruter eller kvista løyper.

Køyrerutene det er søkt om medfører og ei merkbar auke i motorferdsla i særleg sårbare trekkområde. Frafjordheiane har vært utan villrein de siste 25 årene, men nå er det indikasjonar på at dyra kan komme tilbake. I ein eventuell etableringsfase vil det være særleg viktig at villreinen ikkje møter omfattande forstyrningar i dette området.

§12 omhandlar miljøforsvarleg teknikkar, driftsmetodar og lokalisering. Øvre Sirdal Leitegruppe har ei svært viktig rolle i beredskapen i område. Forvaltningsstyresmakta har forståing for at dei har behov for å bli kjente i område, og at noko av øvingsverksemda må gjennomførast i verneområde. Ein ønskjer og å bidra til at slike øvingar kan gjennomførast utan at det kjem i konflikt med verneføremål og verneverdiar. Det er Politiet som sett rammene for kjentmannsturane i verneområda gjennom sin øvingsplan, og på bakgrunn av føringane i rundskrivet frå departementet. I denne øvingsplanen skal det være gjort ei avveging mellom dei beredsskapsmessige behova, og behova for å ta vare på verneverdiane i verneområda.

§11 legg til grunn at eventuelle kostnader ved miljøforringing skal bærast av tiltakshavar. Tiltakshavar er fullt og heilt ansvarleg for ei miljømessig god løysing.

Konklusjon

Motorferdsla det er søkt om har eit slikt omfang og utstrekking at den vil ha ein negativ innverknad på verneverdiane i Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområder, og kjem i konflikt med verneføremålet. Dette er særleg knytt til faren for forstyrring av hekkelokalitetar for raudlista rovfuglartar, samt forstyrring i viktige vinterbeiteområde og trekkorridorar for villrein. Forvaltningsstyresmakta ønskjer å legge Politiets øvingsplan til grunn for dispensasjonane som blir gitt til kjentmannsturar. Søknaden er ikkje i samsvar med Politiets øvingsplan når det gjeld tal på kjentmannsturar og køyring utanfor kvista vinterløyper. Søknaden frå Øvre Sirdal Leitegruppe blir derfor avslått.

Fra: Arvid Tjørhom[arvtjo@online.no]
Sendt: 26.03.2021 21:55:15
Til: Postmottak SFAG
Tittel: Klage på Vedtak hjå SVR

Hei, Øvre Sirdal anker med dette avgjersla som SVR handsama om kjentmannsturer i verneområdet.

Helsing

Øvre Sirdal leitegruppe

Arvid Tjørhom

<i>Vår referanse:</i> WebSak nr. 20/4112	<i>Type dokument:</i> ØVINGSPLAN	<i>GRADERING</i> Ingen		
Tittel: Plan for øvingskjøring/kjentmannskjøring i Setesdal Vesthei og Ryfylkeheiane landskapsvernområde, samt Frafjordheiane 2021 - 2024				
Gjelder for: Sør-Vest politidistrikt og de frivillige redningsressursene i distriktet	Utgitt dato: 16.12.2020	Revidert dato:	Revideringsintervall: 4 år eller ved behov	Versjon: Versjon 1.
Saksbehandler: Dagfinn Mong/dmo001	Revisjonsansvarlig enhet: Felles enhet for operative tjenester (FOT), Seksjon for sokkel, samfunnsikkerhet og beredskap (SSB)			Høring: SVR, FM i Agder Godkjenning: Politimester Hans Vik

Innledning

Gjeldende plan går ut inneværende år (2020), og erstattes med denne nye planen for perioden 2021 - 2024. Planen er hjemlet i Miljøverndepartementets retningslinjer av 15.5.20 "Retningslinjer om redningstjenestens bruk av snøscooter i utmark og i verneområder".

Store deler av det aktuelle verneområdet, SVR (Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane), ligger i Sør-Vest politidistrikt. Flere av DNT sine turisthytter er lokalisert i området. Stor aktivitet/utfart året igjennom gjør områdene i Sirdal, Sandnes (tidligere Forsand), Gjesdal og Hjelmeland til et knutepunkt i forhold til redningsaksjoner i verneområdene.

I perioden 1.1.2015 til 11.6.2020 var det totalt 109 aksjoner i verneområdet fordelt på sommer og vinter, men med hovedtyngde på vinter (kilde: SAR rapport, HRS). Dette begrunner i seg selv behovet for redningsressurser i området.

Områdene i Hjelmeland og Suldal har ikke vært omhandlet i tidligere plan og tas derfor inn. De frivillige redningsgruppene som omfattes av denne planen er dermed plassert i Sirdal, Gjesdal, Sandnes, Strand, Hjelmeland og Suldal.

Organisering og ledelse av redningsaksjoner – bruk av motoriserte kjøretøyer

Hovedredningssentralen leder og koordinerer alle typer redningsaksjoner. De lokale redningssentralene LRS (politiets operasjonssentral) leder og koordinerer normalt alle redningsaksjoner på land. Politiet har ansvar for å lage en plan for øvingskjøring/kjentmannskjøring i verneområdet. Planen skal bidra til at de frivillige blir best mulig rustet til reelle hendelser/aksjoner, både i forhold til egensikkerhet og kjennskap til sitt primærområde. Samtidig skal planen ivareta verneformålet som bl.a. innebærer at motorisert ferdsel må være å anse som strengt nødvendig.

En vesentlig forutsetning for at redningstjenesten skal fungere, er samvirke med de frivillige organisasjonene. Dette samvirket er ofte helt avgjørende under reelle hendelser og i forhold til beredskap. Bruk av motoriserte kjøretøy/båt i forbindelse med redningstjenesten på land, er direkte hjemlet i motorferdsellovens § 4. Miljøverndepartementet har i tillegg åpnet opp for en begrenset utøvelse av motorisert ferdsel (snøscooter) under øvingskjøring/kjentmannskjøring i verneområder.

Frivillige ressurser/beredskap

Sør-Vest politidistrikt har mye frivillige ressurser å spille på i redningsaksjoner. Øvre Sirdal Leitegruppe (ØSL) har i mange år vært ”spydspissen” innen fjellredning i Sirdalsområdet, både sommer og vinter. I dag er flere av de frivillige redningsgruppene (FORF) etablert både i Sirdal, Gjesdal, Sandnes, Hjelmeland og Suldal (Stavanger Røde Kors, Sandnes Røde Kors, Rovernes beredskapsgruppe, Norsk Folkehjelp Strand og Forsand, Norsk Folkehjelp Jæren, Hjelmeland Røde Kors og Suldal Røde Kors). De fleste har beredskap hver helg hele vinterhalvåret, i vinterferien og i Påsken. Alle de frivillige gruppene har etter hvert fått høy kompetanse innen fjellredning/skred og utgjør dermed en viktig ressurs i redningstjenesten.

Erfaringer fra løyveperioden 2013-2019

De frivillige har meldt inn sine erfaringer fra planperioden. I tilbakemeldingen gir de uttrykk for at samarbeidet mellom de ulike frivillige gruppene har vært bra, og gjennomføring av øvings/kjentmannskjøring har vært nyttig og nødvendig. Noen grupper har imidlertid gitt tilbakemelding om følgende utfordringer:

- For få turer. Mannskaper skiftes ut og kompetansen må opprettholdes.
- Krevende at turene har vært knyttet opp til bestemte traseer.

De frivillige foreslår selv å dele opp de aktuelle primærområdene i teiger, og at alle turer dokumenteres i ettetid med GPS-logg. Rutiner for rapportering og varsling av gjennomførte kjentmannsturer kan bli bedre, og må være på plass når ny planperiode starter.

Sør-Vest politidistrikt er tilfreds med redningsberedskapen de frivillige utgjør i verneområdet. Antall kjentmannsturer i verneområdet mener vi ligger på et riktig nivå og er balansert i forhold til behov og verneinteresser. Forslaget om å dele området inn i teiger mener vi er fornuftig og gir en god oversikt over hvor de ulike gruppene best kan gjøre innsats.

Behov for Øvingskjøring/kjentmannskjøring og beredskap i verneområder

Den offentlige redningstjenesten er helt avhengig av kvalifiserte, motiverte og tilstedeværende frivillige redningsressurser. Miljøverndepartementet skriver "for at redningsaksjoner kan gjennomføres så effektivt og sikkert som mulig, skal det legges til rette for at organisasjonene kan drive øvings/kjentmannskjøring med snøscooter i områder hvor det kan forventes redningsaksjoner".

For å være i stand til å redde liv og ivareta egen sikkerhet under reelle hendelser, er det behov for at redningstjenesten og de frivillige gruppene får muligheter til øvings/kjentmannskjøring også i verneområdene. Verneforskriftene og retningslinjene regulerer denne aktiviteten. Behovet dekkes derfor med de antall turer som er redegjort for under anbefalinger og som er ansett som strengt nødvendig. Det vil være hensiktsmessig med årlige vurderinger av bl.a. dette behovet myndighetene imellom.

Anbefalinger

De frivillige gruppene er stasjonert ulike steder og vil ha sine primærområder ut fra basen de har. Området deles opp i teiger, jfr. vedlagte kart. I underteksten til kartet er det beskrevet hvilken organisasjon/lag som har fått tildelt de ulike teigene. Kjentmannsturene skal følge DNT sine merka vinterløyper. Råd og informasjon om hvor og hvordan man bør ferdes for å ta hensyn til reinsdyrene innhentes fra SNO. Avvik fra merka vinterløyper tillates unntaksvis når det er behov for å gjøre seg kjent med private hytter som ligger i nærheten av traseen, retningsgivende 2,5 km. fra hovedtrase. Rute må gå fram av godkjent kjøretillatelse. All øvings/kjentmannskjøring skal dokumenteres/ loggføres med GPS. Kopi av denne skal vedlegges rapporten fra turen.

For å ivareta behovet for kjentmannskjøring i verneområdet, videreføres praksisen fra forrige planperiode. Praksisen er vurdert som strengt nødvendig for å sette de frivillige ressursene i stand til å gjøre innsats i redningsaksjoner.

- Øvre Sirdal Leitegruppe – inntil 2 kjentmannsturer årlig
- Rovernes beredskapsgruppe – inntil 6 kjentmannsturer årlig
- Sandnes Røde Kors Hjelpekorps – inntil 6 kjentmannsturer årlig
- Stavanger Røde Kors Hjelpekorps – inntil 6 kjentmannsturer årlig
- Norsk Folkehjelp Strand og Forsand – inntil 4 kjentmannsturer årlig
- Hjelmeland Røde Kors Hjelpekorps – inntil 4 kjentmannsturer årlig
- Suldal Røde Kors Hjelpekorps – inntil 2 kjentmannsturer årlig

Kjentmannsturene gjennomføres i perioden DNT's vinterløyper er merket og senest 30.4 hvert år.

For å begrense den totale belastningen i området, skal de ulike gruppene samarbeide og koordinere kjentmannsturene der de skal gjøre seg kjent i samme løype. Dvs. at gruppene som skal gjøre seg kjent langs samme trase skal, så langt det lar seg gjøre, gjennomføre turene samtidig.

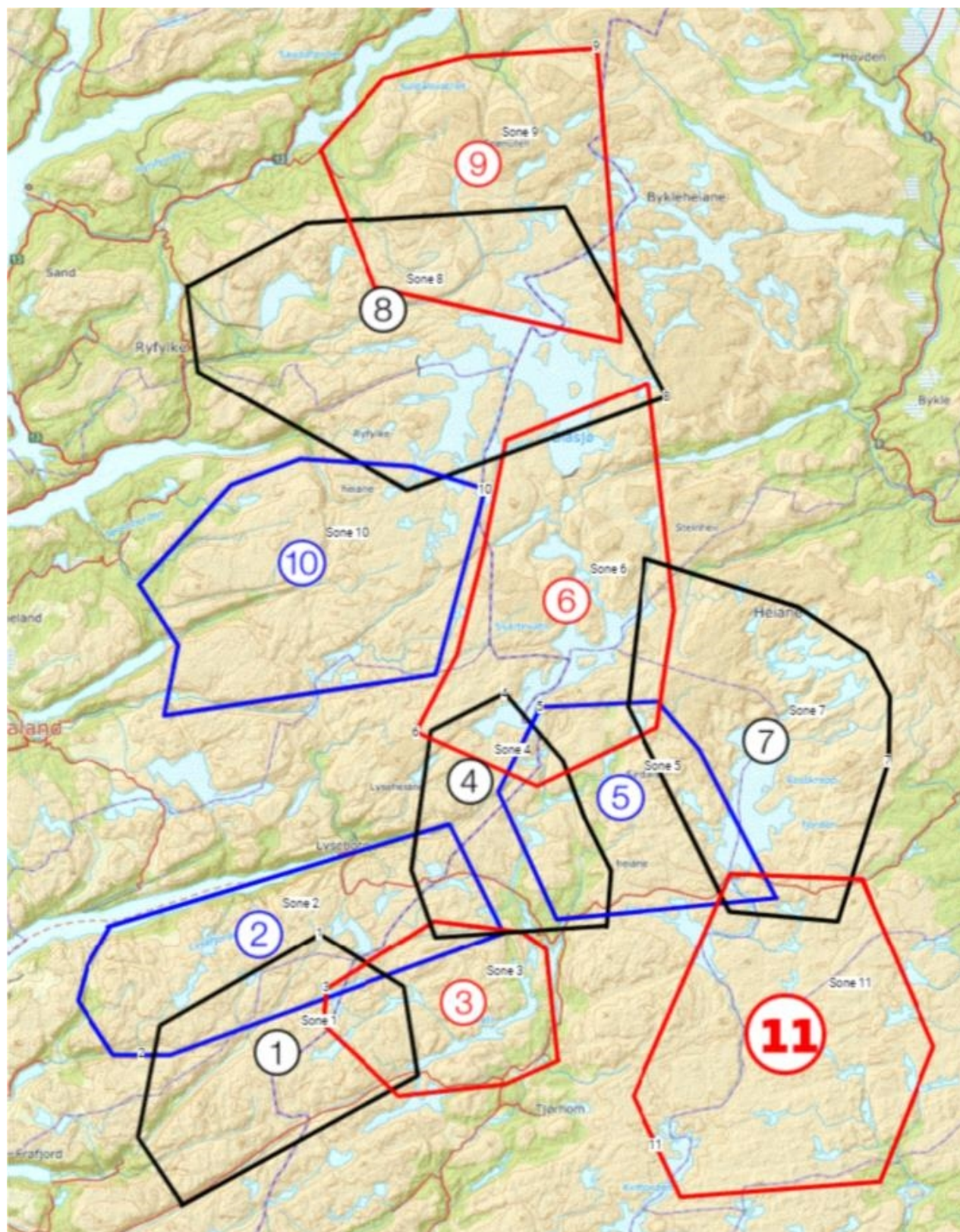
De frivillige redningsgruppene utarbeider øvingsplaner som sendes til politiet (Lokal redningssentral) for vurdering. Rutinene i retningslinjenes pkt. 6 "Godkjennelse fra lokal redningssentral (politiet)" følges opp av FOT v/SSB og kontaktpunkt er postmottak.fot.beredskap@politiet.no

Politiet anbefaler at planen gis en varighet på 4 år, men med mulighet for revisjon ved behov.

Sør-Vest politidistrikt ønsker å gjennomføre et møte mellom myndigheter i forkant av hver planperiode og et statusmøte i etterkant av hver sesong. Målet med møtene blir å utveksle erfaringer slik at verneinteresser og redningsberedskap blir balansert på best mulig måte og i henhold til retningslinjene. Politiet kaller inn. De frivillige rapporterer status på gjennomførte turer og erfaringer til politiet i forkant av statusmøtene.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:
Områdekart – teiger (1 – 11)

Område 1 Frafjordheiane (Hunnedalen Langavatn/Sandvatn/Blåfjellenden):
Stavanger Røde Kors Hjelpekorps og Øvre Sirdal leitegruppe.

Område 2 Frafjordheiane (Kjerag):
Stavanger Røde Kors Hjelpekorps, Speidernes beredskapsgruppe, Øvre Sirdal Leitegruppe og Norsk Folkehjelp Strand og Forsand.
De frivillige har fremsatt ønske om at politiet leder en av kjentmannsturene i denne teigen.

Område 3 Sinneskulå:
Sandnes Røde Kors Hjelpekorps og Øvre Sirdal Leitegruppe

Område 4 Børsteinen/Grautheller:
Sandnes Røde Kors Hjelpekorps, Speidernes beredskapsgruppe og Øvre Sirdal Leitegruppe

Område 5 Taumevatn/Storevatn/Håheller:
Sandnes Røde Kors Hjelpekorps, Speidernes beredskapsgruppe og Øvre Sirdal Leitegruppe

Område 6 Svartevatn:
Sandnes Røde Kors Hjelpekorps, Speidernes beredskapsgruppe og Øvre Sirdal Leitegruppe
De frivillige har fremsatt ønske om at politiet leder en av kjentmannsturene i denne teigen.

Område 7 Rosskreppfjorden:
Sandnes Røde Kors Hjelpekorps, Speidernes beredskapsgruppe og Øvre Sirdal Leitegruppe
De frivillige har fremsatt ønske om at politiet leder en av kjentmannsturene i denne teigen.

Område 8 Blåsjø:
Hjelmeland Røde Kors Hjelpekorps og Suldal Røde Kors Hjelpekorps

Område 9 Dyraheio:
Suldal Røde Kors Hjelpekorps

Område 10 Ryfylkeheiane (Vormedalsheia og Lusaheia):
Hjelmeland Røde Kors Hjelpekorps og Norsk Folkehjelp Strand og Forsand

Område 11 Gaukhei:
Øvre Sirdal Leitegruppe

**Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane**

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Kommunehuset, 4440 Tonstad

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 38 17 62 03
fmavgso@statsforvalteren.no
www.svr.no

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2021/4308-0

Saksbehandler: Guro Sødergren

Dato: 11.05.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	16/21	27.05.2021

Behandling av klagesak. Klage fra Jæren Smalalag på vedtak om påbygg på driftehytte ved Fossekud i Setesdal Vesthei og Ryfylkeheiane landskapsvernområde, Valle kommune

Vedlegg:

- 1 Klage Fossekuden.

Forvalters innstilling

Med hjemmel i forvaltningsloven § 33 opprettholder verneområdestyret sitt vedtak gjort i styremøte 8.3.21, sak ST 4/21.

Verneområdestyret kan ikke se at det har kommet inn nye opplysninger i saken som gir grunnlag for å endre vedtaket. Vurdering av påbygg og utvidelse av eksisterende driftehytter må ses i sammenheng med tidligere praksis og av presedenshensyn ønsker ikke verneområdestyret å innføre større landbruksbygg enn 70 kvm.

Saken sendes til miljødirektoratet for behandling.

Saksopplysninger

Bakgrunnen for klagen

Jæren Smalalag (JS) søkte den 30.12.20 verneområdestyret om å utvide drifthytta ved Fossekud med 35 kvm. Denne søknaden ble behandlet i styremøte datert den 8.3.21 der verneområdestyret delvis imøtekom søknaden. Verneområdestyret innvilget et påbygg på inntil 20 kvm og ikke 35 kvm som omsøkt. Forvalters innstilling ble vedtatt

med 7 stemmer. I tillegg til forvalters innstilling ble det også stemt over to nye forslag til fremlegg som fordelte seg på 4 og 1 stemme.

Den 11.04.21 mottar sekretariatet for SVR klage fra Jæren smalalag.

Om innholdet i klagen

JS har behov for større plass i driftehytta ved Fossekud. 20kvm påbygg vil ikke dekke behovet de har for større soverom, oppholdsrom og svalgang/lager. JS rekrutterer flere unge kvinner og menn i 15- 16 års alderen som delta i sauesanking og det er naturlig at de ha egne soverom. Svalgang er nødvendig med hensyn til tørke av klær og sekker for flere personer- Svalgangen vil ikke bli brukt som oppholdsrom, men det vil være plass til en søppeldunk som JS ikke kan ha stående på utsiden, da den blir brukt av turister langs B-S veien.

I klagen kommer det klart frem at hytta kun skal brukes i barmarks sesong (åpningstider for BS-veien 20.mai- 1.november). JS skriver gjerne en avtale med verneområdestyret og grunneier, om tidspunkt for bruk av hytta, om det er beroligende.

Formell bakgrunn for vurdering og vedtak

- Forvaltningsloven §§28-33

Vurdering

Vurdering av de formelle sidene ved klagen

Klagen er mottatt innen fristen. Den argumenterer JS sine behov for større hytte. Klagen utfyller derfor de formelle kravene i forvaltningsloven § 28-33.

Vurdering av innholdet i klagen

Forvalter mener det ikke kommer frem nye opplysninger i klagen som tilsier at det blir endringer i forvalters innstilling fra første gang søknaden ble behandlet.

Et forvaltningsmål er at landbruket skal kunne ha funksjonelle driftshusvære i verneområdene og det er naturlig å forstå behovet for økt kapasitet. Men forvalter mener at dette må kunne gjøres innenfor de 20kvm som verneområdestyret tidligere har vedtatt. Forvalter viser til tidligere saksutredelse:

Det er ca. 90 landbruksbygg i SVR i dag, der de fleste har et gjennomsnittlig areal mellom 20- 70 m2. Driftehytta vil etter det som er omsøkt få et samlet BYA på 85m2, som er over gjennomsnitt for denne type bygg i verneområde. I sammenligning til andre dispensasjoner som er gitt til bygging og utviding til driftehytter kan forvalter innstille på en samlet BYA til 70 m2. Det vil si et tilbygg på maks 20 m2 kan godtas og vil stå i stil til lignende dispensasjoner som er gitt.

Avvik fra tidlige praksis om utvidelser og påbygg av driftehytter kan medføre presedens for andre deler av verneområdet og igjen være en trussel for verneformål og verneverdier.

Konklusjon

Verneområdestyret har som et forvaltningsmål at landbruket skal kunne ha funksjonelle drifthusvære i verneområdene. Vurdering av påbygg og utvidelse av eksisterende driftehytter må ses i sammenheng med tidligere praksis. AV presedenshensyn ønsker ikke verneområdestyret å innføre større landbruksbygg enn 70 kvm. Vedtaket fra første gang saken ble behandlet blir derfor opprettholdt. Saken blir sendt Miljødirektoratet for behandling.

Svar på søknad om påbygg av gjeterhytte ved Fossekuden. Ref.2021/756-0

Klage på vedtak.

Det er søkt om påbygg på 35 m2. Det er gitt tillatelse til påbygg maks 20 m2.

Det går fram av sakutgreiing at det ikke er gitt dispensasjon til så stor hytte tidligere.. Dette er definitivt den største drifta i dette området, og truleg den største sauedrifta i Norge. Ei så stor drift treng mange sankarar og dei treng plass. I dette beiteområde har dei klart det som mange sliter med: Her er det stor pågang på unge jenter og guttar som vil delta på sauesanking. Gjennomsnittsalderen på sankarar er under 40 år.

Ifølge heiaplanen er sauebeiting ein prioitert virksomhet i verneområde. Det må da legges til rette for dette.

Det er søkt om å bygge på soverom, oppholdsrom og svalgang/lager.

Er behov for fleire soverom. Det er ikke greit for jenter i 15 -16 årsalderen , og dele soverom med menn på 60 år.

Oppholdsrom : Er et problem når måltider må deles opp med fleire bordsetningar.

Svalgang: Dette er ikke tenkt som oppholdsrom, men et rom med terrassebord til gulv, der regnklær og ryggsekker kan tørkes, Tenk senarioet : Ein regnværsdag kommer 20 sauesankarar tilbake til hytta . Alt er blaut. Tenk å få komme inn under et tak og begynna å kle av seg sekker og regnklær. Alternativet er å stå ute i regnet å kle av seg. I svalgangen kan bossdunk stå, slik at søppelsortering kommer på plass. Står bossdunkane ute, fungerer dette som avfallstasjon for heile BS veien.

Problem for reinsdyr. Hytta skal bare brukast i beitesesongen. Det kan skrivast ein egen avtale på at dette må overholdes. BS veien er stengt fra 1 nov. til 20 mai.

Det foreligger også ein utale fra villreinnemda, der dei ikke ser påbygget som noe problem.

I svar på påbygg av gjeterhytte står følgende:

Side 8. Et forvaltningsmål er at landbruket skal ha funksjonelle driftshusvære i verneområdene.

Side 9. Forvalter vurderer at tiltaket ikke utgjør vesentlig presedens.

Jæren smalalag meiner at et påbygg på maks 20 m2 er for lite til å kunne tilfredstille eksisterende behov.

Me håpar derfor at SVR vil ta saken opp til ny vurdering.

Jæren smalalag hadde satt pris på å få delta på møte, for å svara på eventuele spørsmål.

Jæren smalalag Jostein Seldal

**Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane**

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Setesdalsmuseet Rysstad,
Setesdalsvegen 3273, 4748 Rysstad

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47
fmavjth@statsforvalteren.no
www.svr.no

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2021/4626-0

Saksbehandler: Jørn Trygve Haug

Dato: 05.05.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	17/21	27.05.2021

Samansetning og organisering av arbeidet i rådgjevande utval for verneområda.

Forvalters innstilling

Verneområdestyret ber forvaltningssekretariatet organisere eit dialogmøte med Rådgjevande utval lagt til eit av dei første fysiske møta i verneområdestyret. Føremålet med møtet er å drøfte Rådgjevande utval si rolle framover, og kva som skal til for å betre engasjementet og deltaking i utvalet.

Verneområdestyret opnar for at Rådgjevande utval vert utvida med ein representant frå Naturvernforbundet i Agder eller Rogaland.

Saksopplysninger

Verneområdestyret skal i denne saka ta stilling til samansetninga av rådgjevande utval for verneområda. I tillegg vurdere om det bør gjerast endringar i korleis arbeidet i rådgjevande utval vert organisert.

Av vedtektene for verneområdestyret kap. 9 går det fram at det skal oppnemnast eit rådgjevande utval for verneområda. Kap. 9 har denne ordlyden:

«Styret skal oppnevne et rådgivende utvalg. Utvalget skal bestå av representanter for de ulike interessene i området, som bl.a. grunneiere, reindriften andre særlig berørte offentlige organer som for eksempel friluftsråd, næringsliv, frivillige organisasjoner, bl.a. natur- og miljøorganisasjoner og lignende. Verneområdestyret bør ha minst ett årlig dialogmøte med rådgivende utvalg.»

Deltakarane i dagens rådgjevande utval var peika ut av verneområdestyret i 2016 sak 5/16:

«Verneområdestyret oppnemner eit rådgjevande utval for styreperioden sett saman av ein representant frå kvar av desse gruppene/organisasjonane i regionen: Noregs Bondelag, villreinlaget, villreinnemnda, reiselivslaga, fjellstyra, Jæren smalelag, Statskog og DNT. Styret skal ha minst eitt dialogmøte i året med dette utvalet»

Rådgjevande utval er ut i frå dette sett saman som følgjer:

- Turistforeiningane v/Preben Falck
- Villreinnemnda v/Knut Hagen
- Villreinlaget v/Øyvind Robberstad
- Fjellestyra v/Jan D. Dalen
- Bondeorganisasjonane v/Gunn Ousdal
- Kraftprodusentane v/Arild Stene
- Statskog v/Geir Hovland
- Jæren Smalelag v/Torbjørn Fjermestad
- Reiselivsorganisasjonane v/Roy Bakke

Forvaltningssekretariatet fekk 15.2.2021 ein førespurnad frå Naturvernforbundet i Agder v/Peder Johan Pedersen om at dei ønskja å delta i rådgjevande utval for verneområda. Det vart synt til at dei er representert i tilsvarande utval i to større verneområde ved kysten. Forvaltar ser det som naturleg at det er verneområdestyret som vurderer eventuelle nye deltakarar i rådgjevande utval.

Vurdering

Gjeven formuleringa i vedtektene legg forvaltar til grunn at ordninga med Rådgjevande utval held fram.

Røynsla med rådgjevande utval (RU) fram til no – vegen vidare

Årleg har det vore eit årleg møte mellom RU og verneområdestyret, dette lagt til eit av styremøta. Med nokre unntak, og utan å laste nokon, må ein kunne seie at oppmøte og engasjement hjå RU har vore labert. Forklaringa er vel enkelt sagt at arenaen ikkje vert oppleva som viktig nok eller interessant nok til at representantane har prioritert det.

Forvaltningssekretariatet har ved fleire høve bede om at representantane sjølv spelar inn aktuelle tema dei ønskjer å drøfte med verneområdestyret, men utan at dette har betra engasjementet. Enklast har det nok vore i dei tilfella der det har vore større konkrete saker å drøfte, til dømes arbeidet med forvaltningsplan og besøksstrategi. Forvaltningssekretariatet har mykje kontakt med aktørane i RU gjennom den daglege drifta. Dette gjer kanskje behovet for meir formaliserte treffpunkt mindre. Etter kvart som forvaltningspraksis og forvaltningsmodell har «sett seg» er truleg også behovet for ein slik arena blitt mindre.

Vedtektene for verneområdestyret gir inga føringar for kva rolle og funksjon RU skal ha. Det må difor bli opp til RU og verneområdestyret å gje det innhald.

Forvaltar ser føre seg at funksjonen til RU i første rekke må vera at aktørane skal ha ein moglegheit til ta opp ulike problemstillingar med verneområdestyret om korleis forvaltninga verkar inn på deira verksemd og interesser. Sjølv sagt også motsett veg der verneområdestyret kan få/be om råd og innspel om handhevinga av verneforskriftene osv. Ei utfordring her er

sjølvsagt at RU si samansetning tilseier at interessene og synspunkt kan vera særskjellige og til dels motstridande. Ein kan såleis ikkje forvente at RU jamt over har ei felles oppfatning i saker som vert teken opp.

Forvaltar har inga klar formening om korleis ein skal «revitalisere» RU i tida framover. Det mest fornuftige er truleg å ta opp temaet med RU direkte i eit av dei første fysiske styremøta i løpet av hausten. Som førebuing bør medlemmane i RU utfordrast konkret på deira rolle og ønskjer for vidare deltaking i RU.

Nye medlemmar

Utgangspunktet for samansetninga av RU må vera at det skal vera bredt sett saman men utan at tal deltakarar vert for høgt. I dag er det 9 deltakarar i RU og reint praktisk er det ikkje noko i vegen for å utvide med ein deltakar. Naturverninteressene har så langt ikkje vore representert i RU, og Naturvernforbundet i Agder har no ytra ønskje om deltaking. Forvaltar vil tilrå at Naturvernforbundet får plass i rådgjevande utval. Kanskje kan det bidra til ny dynamikk og engasjement i RU. Deltaking frå Natur- og miljøorganisasjonar er også nemnd i vedtektene jamfør ordlyden referert i innleiinga i saka.

Sidan verneområdestyret forvaltar område i både Agder og Rogaland er det naturleg at naturvernforbunda i dei to fylke i fellesskap peikar ut ein representant.

**Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane**

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Kommunehuset, 4440 Tonstad

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 38 17 62 03
fmavgso@statsforvalteren.no
www.svr.no

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/8762-0

Saksbehandler: Guro Sødergren

Dato: 19.05.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	18/21	27.05.2021

Gjenoppbygging av kulturhistorisk bygg i Signesdalen 6/21 i Åseral kommune. Forberedende klagebehandling.

Vedlegg:

- 1 Klage på vedtak 19.4.21

Forvalters innstilling

Med hjemmel i forvaltningsloven § 33 opprettholder verneområdestyret sitt vedtak fra 8.3.2021, sak 5/21, om tillatelse til å istandsette kulturhistorisk bygg i Signesdalen 6/21 i Åseral kommune. Verneområdestyret kan ikke se at det har kommet nye opplysninger i saken som tilsier at det bør gis tillatelse til tiltaket.

Verneområdestyret legger vekt på at form og funksjon av omsøkte konstruksjon tilsier at dette vil bli noe annet enn det søker har dokumentert har stått der tidligere. Tiltaket støtter derfor ikke retningslinjer gitt av verneområdestyret om at utforming, materialbruk og byggeteknikk skal være som da helleren ble brukt som overnattingsplass. Tillatelse som omsøkt vil åpne for en praksis der hellere bygges om til annen form og funksjon enn det som har vært der tidligere. Det legges vekt på nærhet til hekkelokalitet for rødlistet fugl og føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9.

Saken sendes Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Saksopplysninger

Verneområdestyret ga i møte 8.3.2021, sak 5/21, avslag på søknad fra Jan Erik Andersen og Mariann Uglehus Andersen om istandsetting av kulturhistorisk bygg i Signesdalen 6/21 i Åseral kommune. Verneområdestyret skal i denne saka gjøre en forberedende klagebehandling etter forvaltningsloven § 33 (saksforberedelsen i klagesak)

Søknaden gjaldt en steinheller der søker ønsker å kle åpningen med en trevegg i stående kledning. I veggen skal det monteres vindu og dør. Veggen skal isoleres og med panel innvendig. Det monteres ovn og pipe for oppvarming. Hellingen ble trolig benyttet som enkelt overnattingsplass i forbindelse med leiegjeting som varte et stykke ut på 1900-tallet. En slektning av søker benyttet hellingen som overnattingsplass under jakta en periode på 1950-tallet. Det ble da montert trevegg og dør, men i en enklere form enn det som er søkt om nå. Rester etter dette finnes fremdeles ved hellingen.

Søker har ikke annet husvære på eiendommen og ønsker hellingen som en overnattingsplass blant annet under jakt. Størrelsen på eiendommen er i underkant av 3000 dekar. Et fradelt fritidshusvære finnes rett sør for hellingen.

Verneområdestyrets begrunnet sitt avslag i møte 8.3.2021 med at bygningen som er søkt oppført har en utforming, konstruksjon og planlagt bruk, enn det som tidligere har vært på stedet. Videre:

- Bygningen det er søkt om faller utenfor begrepet «tradisjonelt bygningsmiljø i stølsgrender» jamfør verneforskriften kap IV pkt. 1.3.b.
- Søknaden støttes ikke av retningslinjene i forvaltningsplanen mtp. på å kunne tillate et nytt bygg. Størrelsen på eiendommen er under 3000 dekar og det er ikke aktiv landbruksdrift på bruket. Som følge av dette er det tidligere gitt avslag på oppføring av ordinært nytt driftshusvære på eiendommen.
- Nærme hellingen finnes det en hekkelokalitet for rødlistet rovfugl.
- Søknaden støtter ikke retningslinjene gitt av verneområdestyret i sak 48/20. Av disse går det fram at utforming, materialbruk og byggeteknikk skal være likt som da hellingen/kulturminnet var i bruk, etter restaurering skal hellingen være åpen for allmennheten og det skal foreligge en plan for tiltaket utarbeidet sammen med kulturminnemyndighetene

Søker klaget på vedtaket i brev datert 19.4.2021 (vedlegg 1). Begrunnelsen i klagen er som følger:

- Utforming og materialbruk er i tråd med de anbefalinger som har blitt gitt av fylkeskonservator v/Snorre Haukalid. Fokus var her på utvendig utseende.
- Søker har ingenting imot at bygningen står åpen slik at den kan brukes til nødovernatting for den som måtte trenge det.
- Det foreligger en plan for tiltaket utarbeidet sammen med fylkeskonservator og slik verneområdestyret forutsetter i sine retningslinjer.
- Konstruksjonen det er søkt om har en enkel standard og kan ikke sammenlignes med en ordinær hytte.
- En tillatelse til tiltaket vil ikke skape presedens. På de aller fleste eiendommene er det bygd ordinær hytte/driftshytte slik at overnattingsbehov er dekket gjennom disse. Det finnes neppe mange hellere med tilsvarende spesielle historie
- Avstand til hekkelokalitet for rødlistet rovfugl er så stor at det er uten betydning for saken. Søker viser her til samtale med Statsforvalteren i Agder

Vurdering

Klager ba om utsatt klagefrist før denne var gått ut og fikk ny klagefrist til 22. april. Klagen kom inn 19. april og dermed innen fristen. I klagen er det opplyst hvilket vedtak det klages på og med begrunnelse for klagen. Det nevnes ikke eksplisitt de endringer som bør gjøres i vedtaket, men forvalter tar for gitt

at klager ønsker at det gis byggetillatelse i tråd med tidligere søknad. Ut ifra dette vurderes klagen å oppfylle de formelle kravene gitt i forvaltningsloven §§ 29 – 32.

Etter forvaltningsloven § 33 kan verneområdestyret oppheve eller endre vedtaket fra 8.3.2021. Om vedtaket opprettholdes sendes saken til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Vurdering av innholdet i klagen

Plan og utforming av bygningen

Klager mener det foreligger en plan for tiltaket utarbeidet i samarbeid med fylkeskonservator og der utforming og materialbruk følger anbefalingene fra fylkeskonservator.

Forvalter vil langt på veg gi klager rett i at det foreligger en plan for tiltaket utarbeidet i samråd med fylkeskonservator, selv om beskrivelsen gjerne kunne vært mere utfyllende. Det er likevel vesentlig at beskrivelsen som gis tilsier at det som skal bygges i realiteten vil få en annen utforming og bedre standard, enn det som er dokumentert var der tidligere. Dokumentasjon av konstruksjonen som stod der på 1950-talet støtter seg i all hovedsak på et gammelt bilde. Her åpningen mot sør delvis kledd igjen med stående kledning, og delvis med oppmurt stein. Skisse og beskrivelse av omsøkte konstruksjon viser en mere fullstendig tildekking av åpningen mot sør og med isolering av vegg.

Det er selvsagt forståelig at klager ønsker å øke standarden slik at bygningen blir bedre egnet for opphold. Likevel gjør en slik endring at tiltaket ikke oppfyller retningslinjene gitt av verneområdestyret om at utforming, materialbruk og byggeteknikk skal være lik slik det var før.

Tiltaket kan heller ikke defineres som gjenoppbygging etter verneforskriften kap. IV pkt. 1.3.b, da den ikke vil bli identisk med konstruksjonen som stod der tidligere. I verneforskriften er fylkeskonservator gitt en rolle i det å sette vilkår for utforming av bygnings som skal gjenoppbygges. Det ligger likevel til verneområdestyret å bestemme om byggetillatelse faktisk skal gis.

Bygningen skal stå åpen

Det går fram av klagen at bygningen gjerne kan stå åpen. På dette punktet oppfyller dermed tiltaket retningslinjene gitt av verneområdestyret.

Nærhet til hekkelokalitet

Klager viser til møte med statsforvalteren der det kom fram at avstanden til hekkelokaliteten av rødlistet fugl var så stor at det ikke hadde betydning for saken.

Måling på kart viser en avstand på 800 meter fra hellingen til den ene reirplassen. Erfaringsmessig kan det variere mye hvor nærme reirplassen det kan være menneskelig aktivitet, før det virker forstyrrende inn på hekkingen. Noen par vil kunne akseptere aktivitet helt ned til 200 meter, mens andre blir forstyrret allerede innenfor 1 km. Forstyrning tidlig i hekkesesongen vil ofte være særlig problematisk. Avstanden mellom tiltaket og reirplass i denne saken er etter forvalter sin vurdering såpass kort at det er en fare for at tiltaket vil virke negativt inn på hekkeaktiviteten. Det vises her til føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9.

Presedens

Ifølge klager vil ikke en tillatelse til tiltaket skape presedens, da omkringliggende eiendommer for en stor del har ordinære hytter/driftshytter fra før. Det finnes heller ikke mange hellere med samme brukshistorikk.

Totalt i Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernområde finnes det anslagsvis 60-70 som i noe omfang har vært benyttet som overnattingsplass i samband med jakt og/eller gjeting av beitedyr. På mange av disse ble det murt opp en enkel livdemur i stein foran åpningen for å gi bedre ly mot vær og vind. I noen tilfeller ble det nok også satt opp enkle vegger i tre foran hellerne. Med det relativt store antall hellere en har i landskapsvernområdet skal en være varsom med å tillate at disse bygges opp med en annen utforming og standard enn det de har hatt tidligere. Hvis ikke vil en få byggeaktivitet mange plasser og der formålet er knyttet til fritidsbruk mere enn å gjenoppbygge/istandsette kulturminne.

Konklusjon

Verneområdestyrets vedtak fra 8.3.2021 opprettholdes. Form og funksjon av omsøkte konstruksjon tilsier at dette vil bli noe annet enn det søker har dokumentert har stått der tidligere. Tiltaket støtter derfor ikke retningslinjer gitt av verneområdestyret om at utforming, materialbruk og byggeteknikk skal være som da helleren ble brukt som overnattingsplass. Tillatelse som omsøkt vil åpne for en praksis der hellere bygges om til annen form og funksjon enn det som har vært der tidligere. Det legges vekt på nærhet til hekkelokalitet for rødlistet fugl og føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9.

Saken sendes Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

23 APR. 2021

Ark 1/8

Vennesla 19.04.2021.

Til Verneområdestyret for SVR.

KLAGE PÅ VEDTAK : OM AVSLAG AV OPPREISING AV
KULTURHISTORISK MINNE I SIGNESDALEN.

Som var til behandling (Døcs Refr: 2019/8762-0432.2
25.03.2021.

* Henviser til punktene dere mener ikke er oppfulgt,
side 2. av 8.

1. Utforming, materialbruk / byggeteknikk som skal være autentisk fra den tiden Hellenen / kulturminne var i bruk:
 svar: Etter å ha vært på befaring med Fylkeskonservator Snorre Haukaland 11.07.2019, mente han det var av stor interesse, i at dette blir gjenoppbygd.
 Det er tidligere lagt med et vedlegg fra Snorre Haukaland fra oss, men det ser ikke ut til at Guro Søndergren har innhentet noen uttalelser fra Fylkeskon-
 Haukaland i sine avslag?
 I samråd med Haukaland og de snekkerene de bruker, så ble vi i samråd, enige om å bruke ASP.
 Fylkeskonservatoren var mest opptatt av hvordan Heller/levveg skulle se ut i fra yttersiden.
 Hvordan det så ut på innsiden, var ikke av betydning av gjenoppbyggingen av Hellenen.
 Som dere kan se ut i fra søknad, så har vi vært i dialog med tidligere AP Odder 08.12.2015, ang oppbygging, han henviste oss til Guro Søndergren / SVR,

Hun ba oss ta kontakt med Fylkeskonservator, noe Åsnes kommune, også ba oss om, og vi gjorde som vi ble bedt om.

PUNKT 2.

Vi har aldri påpekt / sagt at Hellen skal / må være låst.

Den bør heller være åpen slik at der kan brukes som nød overnatting.

PUNKT 3.

Det henvises til, at det skal foreligge en plan for tiltaket, som skal utarbeides sammen med kulturminnesstyremakta?

Vi har jo vært i dialog med Fylkeskonservatoren, og i tillegg hatt befaring 11.07.2019 inn til Signesdalen, laget tegning, blitt enige om materialbruk, og Fylkeskonservatoren har også rådført seg med Dens snekkere.

Så hvor mye mer kan man foreligge en plan for tiltaket enn vi allerede har gjort.

OPPSUMERT HØRING FRA FYLKESMANNEN I AGDER
23.10.2019 :

Gjennoppbyggingen av Hellenen kan ha kulturhistorisk verdi. Dette er opp til Fylkeskonservatoren og vurdere.

Hvis hoved hensikten med gjennoppbygging er tilbakeføring av et kulturminne og bruken av Hellenen ikke vil medføre nevneverdig forstyrring av villrein, kan ikke Fylkesmannen se at det er vektige grunner som taler for at tiltaket ikke kan innvilges.

* * NYTT KAPITEL :

* At det blir nevnt at vårt forslag til oppbygging av Heller er tilnærmet standard til en ordinær hytte, blir helt ubegripelig, for oss å skjønne. Dette er en treveg og mot 1en og en halv side, hvor resten er stein, vann renner igjennom på bakken, og ingen ting er rett verken på Gulv, (Stein og jord) eller vegger (Stein og hull.)

* At det kan overnattes der, er slik det var da min bestefar Per O. Breland bygde denne opp i 1949, som vi har bilder av.

Kan heller ikke skjønne at det kan bli et skredd av søknader for oppbygging av Heller, da de fleste, som eier eiendom i området, selvfølgelig har fått bygge hytter (driftshytte) på sine terreng.

Det finnes vell ikke mange Hellese som er tilrettelagt som "Hytter" i området.

(Referer til den store Helleboka, for Agder og Rogaland, av Torfinn Hageland.)

* Etter samtale med Faggruppeløder Per Ketil Omholt, Statsforvalter i Art den 14.04.2021.

Ble det vist oss på TEAM's møte hvor heldeplasser til rødlistet Rovfugl var. Avstand og retning i forhold til Hellese, var så stor at det ikke hadde noen betydning i forhold til heldeplasser.

Med vennlig hilsen.

Marian Uglehøi Andersen Vennesla
19.04.2021

Jan Erik Holm 19.04.2021

Bilde av helleren med trevegg fra 1949

Historisk bevaringsverdi

Mariann Uglehus Andersen tok kontakt med Fylkeskonservatoren i september 2018, for å undersøke om det var mulig å bygge opp igjen leveggen som vist på bildet. Vi hadde også et møte 17. desember 2018.

Gammel treverk som ligger ved hellerne på heia blir ofte brukt som brensel eller det forsvinner på annen måte. Stein derimot bevares godt, og mange steder står det fortsatt levegger av stein. Men det finnes bare noe få hellere med autentiske trekonstruksjoner.

Heiene i Agder og bruken av leger og hellere har en lang tradisjon. Allerede i steinalderen ble helleren tatt i bruk som overnattingssteder under jakteekspedisjoner. Bruken av området til beite i nyere tid er en viktig del av vår nære historie – og en heller med en restaurert trevegg vil ha en kulturhistorisk opplevelsesverdi.

Signesdalslegå (Signesdalslega, Signesdalen)
ID:110313 i kulturminneregisteret (Askeladden)
Bredland, 6/21, Åseral kommune

Torfinn Hageland har samlet opplysninger om drifteheiene i Agder og Rogaland, og han har utgitt flere bøker. Signesdalslegå og helleren er nevnt flere steder: "Heieliv i Hekkfjeddet" side 107,108,110 og 170 - "Murar og hellerar i heiane" nr. 449 - "Den store hellerboka for Agder og Rogaland" s. 289.

Litt historie

Mange gårder i fjellbygdene eide store heistrekninger og deler av heia ble leid ut. Disse områdene ble kalt for drifteheier. Både storfe, sauer og geiter ble legegjett i drifteheia fra slutten av 1700-tallet til like etter 1900-tallet. Noen steder gikk man senere over til styregjeting (færre gjeterer). I siste del av perioden og i dag er det nesten bare sau som beiter i disse områdene og de går på selvstyr (uten gjeterer).

Signesdalslegå ligger i Åsland, Forgards og Brelands driftehei. Krøtterdrifter fra Bjerkreim ble legegjett her i perioden 1750 til 1837. Krøtterdrifter fra Tilhaugen i Eiken legegjette i deler av samme drifteheia fra 1825 til 1874. Fra Fjotland fra 1850 til 1898 – og fra Åseral frem til 1907. Forskjellige krøtterdrifter brukte heie fram til 1920. På høsten ble krøtterdriftene drevet til Kristiansand eller Arendal hvor de ble slaktet. Etter 1920 det i hovedsak bare vært beite for sau i denne drifteheia.

På 1700-tallet var det fremdeles mye rovdyr i heiene og krøtterflokkene ble samlet sammen hver natt. Gjeterer og dyreflokkene gikk fra sted til sted og de hadde faste overnattingssteder. Signesdalslegå var et av flere fast overnattingssted i denne delen av heia. Legene ble senere ofte brukt som støler, slåtte eller beitemark for hovedbruket ned i dalen.

Helleren

I 1946 solgte Per O. Breland gårdsbruket sitt på Breland, men holdt igjen drifteheiteigen Signesdalen. Seinere blei drifteheiteigen Signesdalen også solgt, og den ble da gnr. 6 bnr. 21 i Åseral. Den hører nå til Jan Erik Andersen. Hans eneste overnattingsmulighet på drifteheiteigen er denne helleren. Det står ei hytte i nærheten, men hyttetomt er solgt til Jan Gunnar Jærnes.

Helleren er under fremre kant av en stor steinhelle, helleren er nokså høy og åpen for vind og regn. Golvet består av en annen stor steinhelle.

Den store åpningen i forkant av helleren var tidligere dekket av en oppsatt trevegg. Se bildet under (som jeg tror er tatt i 1949). Dette er nok ikke samme konstruksjon som ble brukt på 1700-tallet, men behovet har vært det samme, og også den gang har det nok vært en form for levegg.

Ark 7/8

Ark 8/8

iPad

21.16

agderfk.no

Ivaretakelse av gamle stølslandskap:

Gamle stølsbygg – og stølslandskap er kulturminner som er ønskelig å ivareta. Det bør være mulig å dispensere fra byggeforbudet og LNF - formålet dersom grunnlaget for ivareta eller restaurere stølsområder, selv om det ikke lenger er aktiv drift på stedet, som kan dokumenteres som landbruks – eller utmarksnæring.

Generelt gis følgende retningslinjer for ivaretakelse av gamle stølslandskap:

- Gjenoppbygging av gamle støls – og høybuer skal skje i minst mulig avvik fra villreinens arealbruk etter vurderinger basert på oppdatert kunnskap i plan.
- Gjenoppbygging skal være mest mulig identisk med tidligere tider og bruk. Maksimal størrelse settes til BRA 30m².
- Alle tiltak må kunne sannsynliggjøres og / eller dokumenteres i form av arkiv eller andre skriftlige kilder.

ST 19/21 Eventuelt